

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

16 червня 2021 року

Веде засідання голова Комітету КОСТІН А.Є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз я розміщую в чаті конференції посилання на трансляцію в ютубі. Все, воно є. Можна його поширити для тих, хто хоче спостерігати за засіданням.

У відповідь на мою пропозицію надійшло 14 згод від членів комітету, народних депутатів України. Це більше половини від затвердженого Верховною Радою України кількісного складу комітету. Отже, відповідно до "Прикінцевих положень" Закону України "Про комітети Верховної Ради України" ми можемо з вами сьогодні проводити засідання комітету в режимі відеоконференції.

Давайте ми з вами зареєструємось, шановні колеги члени комітету, хто зараз присутній на засіданні комітету.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

Народний депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голову, Власенко присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко присутній. Дякую.

ДЕМЧЕНКО С.О. Демченко присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почув, дякую. Так, Демченка почув.

Зараз доєднується Калаур, ми потім повернемося.

Князевич народний депутат.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, бачу.

Народний депутат Костін присутній.

Народний депутат Макаров Олег Анатолійович. Є, так, бачу, але не чую. Ви можете для стенограми просто?

МАКАРОВ О.А. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Присутній. Дякую.

Народний депутат Маслов. Маслов, не чую.

Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, бачу.

Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. Павліш присутній.

Андрій Євгенович, я тільки зараз на Комітеті транспорту та інфраструктури, тому буду поєднуватися до комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Народний депутат Пузанов.

Народний депутат Соболев.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенів.

Так, і доєднується до нас народний депутат Калаур. Зараз порахуємо...

Наразі присутні 17 членів комітету, кворум є. Оголошую засідання комітету відкритим.

Порядок денний був всім розісланий. Пропоную проголосувати і прийняти його за основу. Прошу голосувати.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов. Не бачу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко. *(Шум у залі)* Ви утримались?

НІМЧЕНКО В.І. Так, я утримуюсь. Треба обговорити питання, чи готовий до того, щоб вносити на пленарне засідання цей закон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванови, ми зараз у голосуванні.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Пузанов.

Народний депутат Соболев.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І народний депутат Калаур доєднався. Іван Романович, прийняття за основу.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. "За", почув.

Тобто у нас 17 – за, 1 народний депутат утримався, проти – 0. Рішення прийнято.

В кого є пропозиції до порядку денного? Але ми розуміємо, що ми сьогодні в другому читанні розглядаємо великий законопроект про конституційну процедуру.

В мене є тільки одна пропозиція, щоб ми дещо змінили порядок розгляду питань і законопроект 5253 та альтернативний розглянули спочатку, а після цього вже займалися законопроектом про конституційну процедуру, оскільки ми запрошували представників Національного агентства з питань запобігання корупції, авторів законопроектів. Немає заперечень? Дякую.

Тоді пропоную прийняти порядок денний комітету в цілому з урахуванням моєї пропозиції змінити черговість розгляду питань.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Демченко – за.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О. А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Пузанов.

Народний депутат Соболев.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шпенюв. Немає.

Тобто у нас 18 – за, проти – 0, утримались – 0. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного.

У мене є запитання, в нас є представник, наскільки я розумію, від авторів основного законопроекту 5253 (це перше читання) проект Закону про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо удосконалення порядку зупинення та припинення державного фінансування статутної діяльності політичної партії.

Від авторів основного в нас є наш колега член комітету народний депутат Макаров. А від авторів альтернативного є хтось в чаті? Ми запрошували всіх. Устінова, Юрчишин, Стефанишина, Васильченко, Лозинський, Піпа, Клименко, Бобровська, Шараськін, Цабаль, Геращенко. Є хтось?

_____. В чаті пишуть, що Устінова підключається. Тільки що написала помічниця.

_____. Це група "Справедливість" чи як вона...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, добре. Якщо пишуть, що підключається, тоді, ну, тому що нам треба з'ясувати, якщо є представники авторів, тоді можемо розглядати, якщо ні, то ви ж розумієте, що ми тоді не зможемо розглядати.

А чи є представник від Національного агентства з питань запобігання корупції? Мав бути пан Пресняков.

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Так, доброго дня! Іван Пресняков.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є. А, Іван, да, да. Добре. Дякую. Все, тоді ви на зв'язку, щоб ми з'ясували.

Так, пані Устінова, ви з нами? Я поки що не бачу, щоб хтось підключався.

Олег Анатолійович, у вас яка інформація щодо...

МАКАРОВ О.А. В мене така інформація, як у всіх, у мене просто в чаті нашому, в чаті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, буде за 5 хвилин написано.

МАКАРОВ О.А. Так, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, шановні колеги, чи можемо розпочинати розгляд цього питання? Ми можемо основний законопроект заслухати поки що, а коли під'єднається пані Олександра Устінова, тоді надамо їй слово по...

ВЛАСЕНКО С.В. НАЗК можемо заслухати ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Да, безумовно.

Ну, я думаю, що буде правильно заслухати авторів обох законопроектів і після цього вже надати слово вже представнику НАЗК, так буде більш зручно.

Добре. Тоді, Олег Анатолійович, вам слово від авторів основного законопроекту. Будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Скільки часу, в мене є там 10 хвилин?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович, я думаю, що, мабуть, 10 хвилин – це забагато. Давайте десь в 5 хвилин, якщо можливо.

МАКАРОВ О.А. Буду намагатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, давайте.

МАКАРОВ О.А. Колеги, хочу нагадати, що в 15-му році в жовтні було прийнято Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запобігання і протидії політичній корупції", яким було введено державне фінансування політичних партій шляхом внесення змін до Закону про політичні партії. Власне, цими змінами було внесено порядок фінансування, порядок виділення, розподілу коштів між партіями. І державним органам, відповідальним за належну реалізацію відповідних положень закону, було визначено Національне агентство з питань запобігання корупції.

Однак досвід життєвий показав, що законодавством нечітко встановлюються функціональні повноваження НАЗК під час перевірки звітності політичних партій. І як наслідок, це може привести до неоднакового застосування положень закону і дуже велика дискреція в даному випадку. Ми вважаємо, щоб функції, які зараз виконує Національне агентство з запобігання корупції, передбачені законом, вони повинні виконуватись, Національне агентство із запобігання корупції повинно перевіряти партії на предмет коректності використання цих коштів. Але ми розуміємо, що в даному випадку ця дискреція, яка зараз в законі, має бути більш чітко визначена, треба удосконалити цей порядок, що допоможе, власне, і Національному агентству із запобігання корупції, працювати політичним партіям і відчувати себе більш впевненими.

Така дискреція іноді призводить до зупинення державного фінансування статутної діяльності партій, виникають, власне, суди. Тому уточнення в діюче законодавство вносимо.

З огляду на вище вказане ми вважаємо, що правова невизначеність і колізія, яка існує, може розділена бути на шість таких пунктів, які у нас зараз є. Я дуже коротко, півхвилини, кожен пункт представлю.

Ми вказуємо, що кошти політичних партій, в тому числі державне фінансування статутної діяльності політичних партій, можуть розміщуватись на депозитному рахунку з метою отримання посиленого доходу. Ну, власне, ніхто думає, що політичні партії можуть займатися таким бізнесом, але ми

розуміємо, що залишки коштів завжди залишаються в банку. І для того, щоб саме запобігти корупції, яка може відбуватися у відносинах між банком і головою партії, ми розуміємо, що залишки повинні працювати, там нічні, тижневі якісь, до зарплати, до кінця місяця на них можуть нараховуватись відсотки. Раніше це не було врегульовано. І це треба написати для того, щоб потім НАЗК і політичні партії не мали непотрібної дискусії.

Другий пункт. Мова йде про те, що під час перевірки Національне агентство з питань запобігання корупції, перевіряючи партію, має оцінювати, власне, документи, які подає політична партія, звіти. І зараз існує норма, яка фактично дає можливість давати правову оцінку якості юридичних послуг, доцільності використання коштів і дає можливість встановлювати, наприклад, фіктивність правочинів. Тобто дуже багато оціночних таких допусків і багато на розсуд перевіряючого. Притому, механізму оскарження, фактично заперечення ніяк не прописано. Ми вважаємо, що тут має бути якась рівність, якась змагальність в даному випадку, і корегуємо цю норму також.

Також описуємо, яким чином здійснюється зупинка фінансування політичних партій. Більш чітко вказуємо, яким чином партія може подавати свої заперечення, зауваження, власне, вносити зміни.

Вказуємо, одна норма, ну, просто прогалина. У тому випадку, якщо, власне, судом буде визнано рішення НАЗК про зупинення фінансування незаконним, то фінансування відновлюється. Зараз це фінансування не відновлювалось, просто гроші пропадали. І таким чином, політична партія, яка фінансується тільки з державного бюджету, втрачала кошти безповоротно.

Наступна зміна. Була колізія стосовно того, що коли партія подає уточнений звіт за один і той самий період, то не було зрозуміло, чи це повторна подача звіту, чи це той самий звіт. А у нас є норма, що у разі повторного недоліку протягом року партіям не просто зупиняється фінансування, а воно припиняється, і таким чином ми уточнюємо, що це за

різні періоди має бути така повторність, якщо це уточнений результат і знову НАЗК вважає, що він неточний і недостовірний. Це не є повторність, це один і той самий звіт, і за нього може, як наслідок, тільки зупинення, а не припинення фінансування.

Наступне. Був дуже нечіткий пункт, де було написано, що відсутність витрат протягом року, наслідком відсутності витрат протягом року, зараз зачитаю, наслідком такої відсутності витрат є припинення фінансування, невикористання коштів, бо написано "отриманих на фінансування статутної діяльності політичним партіям протягом одного року, коли кошти були вперше виділені, зараховані на окремий рахунок політичних партій в установі банку". Тобто незрозуміло, якщо виділено мільйон чи там 10 мільйонів, чи можна витратити тільки 9, а один залишити на наступний період? А якщо одна гривня залишиться, якщо одна копійка? Формально у НАЗК була можливість припинити фінансування партії за те, що не використали одну копійку, наприклад.

Тому ми пишемо, що мається на увазі, даємо формулювання, що відсутність будь-яких витрат за рахунок коштів, отриманих на фінансування партії. Тобто такої партії, припустимо, на депозиті розмістили і ніякі витрати не несе. Тобто ця ідея була закладена з самого початку в законі, просто написано було нечітко.

І одна норма, вона така, як кажуть, чисто ковідна. Тобто в період, коли політичні партії, власне, використовували свою розгалужену мережу представництв і через політичні партії там благодійники, спонсори передавали маски, кисневі балони і все, що завгодно, необхідне для боротьби з COVID, то політична партія, власне, використовувала свою мережу і розподіляла ці предмети серед лікарень, шкіл і роздавали всім особам, яким в цьому була потреба, але не завжди оформляли це як спонсорський внесок і потім витрати.

Вважаємо, що треба стрімко це перегорнути, і якщо вже особи здійснювали надання політичній партії тимчасово в період COVID, власне,

такі товари для подальшої передачі населенню, передачі школам, то це не вважається внеском і використовувати зараз... це не вважається внеском на підтримку політичної партії і надання народним депутатам просто, громадянам, будь-якою іншою особою таких благ, послуг і все інше не є внеском і це не має обліковуватися для того, щоб зараз не породжувати, власне, ніякі розслідування і зараз вивчення кожної маски і кожної такої спонсорською допомоги.

Власне, таких шість положень, деякі з них, можливо, викликають деякі запитання, я готовий відповісти на кожне запитання. Вважаю, що така норма, вона вже назріла, вона була випробувана часом. І я думаю, що для НАЗК такі зміни полегшать роботу, конкретизуючи, власне, порядок проведення перевірок, порядок підготовки висновку. І більша чіткість із зупинення, припинення фінансування, менше дискрецій, що також в собі, ми знаємо, несе певні ризики. Це зараз у нас зірковий такий, знаєте, склад з бездоганною репутацією, а якщо щось поміняється, то існує порядок, який виписаний в законі, де є можливість просто вбити будь-яку політичну партію, вважаючи, що будь-яка угода не потрібна була в політичній партії, і це не зовсім виправдані витрати.

Тобто якщо, на мій погляд, якщо... Треба контролювати обов'язково, але в такому випадку треба йти шляхом, власне, змагальності і подавати в суд. В разі якщо суд визнає дійсно таку угоду ефективною, то тоді треба застосовувати заходи, які передбачені законом. Тобто тут не може бути одностороння, це має бути двостороння гра з правами всіх учасників цього політичного процесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович.

Да, дійсно, десь рівно в 10 хвилин вклалися, тобто...

Шановні колеги, до нас доєдналася пані Олександра Устінова. Може, надамо їй слово як віце-представнику альтернативного законопроекту, а

після цього вже поставимо питання до авторів. А можемо після цього надати слово представнику Національного агентства з питань запобігання корупції і після цього вже перейти до питань і загального обговорення.

Хотів також зазначити, що ми щойно отримали, він є в "Електронному комітеті", висновок Комітету Верховної Ради з питань антикорупційної політики, висновок щодо того, що законопроект основний 5253 містить корупціогенні фактори, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, в окремій нормі. Це до відома.

Шановні, до нас доєднався також Ярослав Юрчишин, він є також співавтором альтернативного законопроекту.

Шановні колеги, пані Олександра, пан Ярослав, хто буде представляти альтернативний законопроект?

ЮРЧИШИН Я.Р. Давайте я оперативно представлю. Дуже дякую за надану можливість. Чи мене добре чути?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, добре.

ЮРЧИШИН Я.Р. Колеги, насправді, цілком поділяючи занепокоєння більшості представників політичних сил певною дискрецією Національного агентства запобігання корупції, можливості встановлення запобіжних заходів щодо результатів перевірки партійних фінансів і залишаючи всі позитиви основного законопроекту, які містять запобіжники для більш збалансованого підходу в цій роботі, наш законопроект не містить ключового, не містить тієї корупційної норми, корупціогенної норми, на яку вказав, власне, антикорупційний комітет.

Зміни до статті 17 Закону "Про запобігання корупції" фактично зводять повноваження Національного агентства щодо запобігання корупції до бухгалтерського аналізу, фактично не даючи можливість аналізувати на предмет фіктивності. І тут, колеги, величезна проблема, бо насправді головна

функція НАЗК – це контроль бюджетних коштів і напрямків їх використання. І якщо ми своїм законопроектом фактично створюємо лагуни для того, щоби нівелювати, власне, перевірку фінансів політичних партій, то краще би взагалі позбавити партію державного фінансування, бо це буде витрачання державних коштів невідомо як і невідомо, на що.

Тому в цілому підтримуючи, власне, ідею унормування стосунків між НАЗК та партіями... До речі, хотів би відзначити, що НАЗК дало більш коректні роз'яснення, а нова команда ... *(Не чути)* НАЗК і активніше працює в цьому напрямку, я би просив вас, щоби уникнути і звинувачень в корупції, і фактично зловживання конфліктом інтересів, бо те, що колеги керівники фракцій підписали даний законопроект, ми розуміємо, що цю проблему треба вирішувати, але це насправді, ну, такий... досить серйозна підстава розглядати питання, власне, як елемент конфлікту інтересів, там партії самі вимагають, щоб їх не перевіряли.

А відповідно, наша пропозиція – підтримати за основу наш альтернативний законопроект, який не містить корупційних ризиків, спільно разом з НАЗК доопрацювати до другого читання, і, в принципі, насправді можна рухатися в даному напрямку.

Звісно, якщо комітет насправді наполягає на тому, що це потрібно унормувати законом, бо роз'яснення НАЗК, які були дані буквально недавно, і на зустрічі, наскільки я розумію, з представниками політичних партій давали чіткіші роз'яснення. Але тут є ризик, бо роз'яснення – це підзаконний акт, закон – це закон. Тому якщо комітет вирішить, що є нагальна проблема унормувати взаємостосунки НАЗК з політичними партіями, ми пропонуємо наш законопроект, який на відміну від основного, не містить корупціогенного фактору у зміні статті 17 Закону "Про запобігання корупції".

Дякую, у мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пан Ярослав.

Я, з вашого дозволу, надам слово заступнику голови НАЗК пану Івану Преснякову. Після цього перейдемо до обговорення.

Пане Іване, вам слово. Якщо можна, десь у 5 хвилин зможете вкластися?

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Дякую дуже. Давайте будемо пробувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте будемо пробувати. У нас просто дуже такий щільний порядок...

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, у мене величезне прохання, давайте не пробувати, давайте це робити.

Шановний представник НАЗК, ви запрошені на засідання комітету, ваш регламент голова встановив – 5 хвилин.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію Володимировичу, дякую за те, що допомагаєте вести засідання.

Пане Іване, давайте будемо намагатися 5 хвилин. Добре?

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Так, я думаю, що може 20 секунд би зекономили.

Дякую за надану можливість. Дякую за можливість висловитися.

Я би хотів у першу чергу сказати, що крім того, що антикорупційний комітет давав висновки на цей законопроект, наскільки я знаю, вчора ще інші партнери, які працюють так само з політичними партіями, зокрема Міжнародна фундація виборчих систем так само давали висновки комітету, і листи писались з приводу цього законопроекту. Якщо дозволите, я деякі цитати з їхніх висновків так само буду говорити.

В першу чергу хочу сказати, що, дійсно, Національне агентство, ми активно працюємо з представниками політичних партій для того, щоб давати

вчасні, повні роз'яснення щодо того, як застосовувати закон. У нас були зустрічі з представниками політичних сил, у нас зараз виходять роз'яснення щодо того, як подавати звіти в паперовій формі. Буквально зараз закінчується консультація з партіями з цього приводу. Після цього будуть роз'яснення про те, як подавати звіти в електронній формі. Тобто казати про те, що є якісь вагони, які не заповнюються, чи вакууми навряд чи можна. Всі ті моменти, які можна унормувати роз'ясненнями НАЗК, воно таким чином унормовується. Тому більшість цих проблем, про які зазначають колеги, скоріше за все вже в найближчий час перестануть існувати через те, що відповідні роз'яснення будуть надані.

Разом з тим у цьому проекті закону, дійсно, є величезна проблема, я кажу про проект 5253, яка полягає в тому, що у разі його прийняття фактична діяльність Національного агентства з перевірки звітів політичних партій буде нівельована. На нашу думку, це повністю суперечить тому курсу, який зараз взяв і Президент України, і Кабінет Міністрів, і Верховна Рада України, а саме курсу на те, щоб вплив олігархів на економіку чи політику в Україні зменшувався і ставав більш цивілізованим.

Як уникати впливу олігархів на політичні партії? Тут є абсолютно зрозумілий рецепт, про який говорить Україна, про який говорить Рада Європи, Венеційська комісія, Група держав проти корупції. Це два елементи. Перший – це державне фінансування політичних партій. Другий – це ефективний контроль за цим фінансуванням. Ці речі є нерозривні, вони є очевидні. Якщо немає контролю за фінансами політичних партій, це означає, що в партії приходять "сірі" гроші, це означає, що ці партії починають відстоювати інтереси не людей, які за них голосували, а людей, які ці фінанси здійснюють.

Що говорить проект Закону 5253, а саме внесення змін до статті 17? Він говорить про те, що фактично та діяльність, яку здійснювало НАЗК до цього, коли НАЗК встановлювало достовірність даних, які є в звітах політичних партій, тепер здійснюватися не може. Тому що тепер, якщо ця

норми будуть прийняті, вони приведуть до того, що фактично діяльність Національного агентства в цьому аспекті це буде звірка між тим, які дані є в звіті, і тими документами, які до звіту додані. Тобто ставити питання про достовірність тих чи інших витрат, після того, як Верховна Рада поміняє закон, Національне агентство не зможе.

Нам дивно, чому ця норма з'явилася в цьому законопроекті з огляду на те, що буквально 1,5 роки тому в грудні 2019 року цей самий Комітет з питань правової політики приймав абсолютно інший прогресивний законопроект 2336, який навпаки уточнював, що яким має бути зміст звітів політичних партій і уточнював якими мають бути вимоги до того контролю, який здійснює Національне агентство. Зараз цей зміст, ці вимоги будуть нівельовані і це означатиме ті норми, які пропонуються в статті 17, якщо вони будуть введені, це означатиме, що по суті Національне агентство дивитися у звіт політичних партій не зможе.

Дозвольте, я процитую висновок Міжнародної фундації виборчих систем, який є у вільному доступі, який, наскільки я знаю, було так само спрямовано на адресу комітету. Цитую: "В разі прийняття цей законопроект суттєво підвищить ризики політичної корупції, порушень правил політичного фінансування, відмивання коштів і неефективного використання коштів державного фінансування партіями".

І найбільша критика, яка так само лунає від колег, стосується якраз цих самих змін до статті 17 Закону про політичні партії. І там мова іде про те, що для ефективного виконання своїх функцій НАЗК повинно мати право перевіряти, чи дійсно було надано послугу на підтримку політичної партії, отримувати відповідні оплаченої вартості таких послуг ринкові тощо.

Я утримуюсь від того, щоб заглиблюватися в результати перевірки звітів політичних партій, які НАЗК проводило останні півроку. Але вони, якщо узагальнити, показують, що дійсно є великі проблеми з цим, що інколи звіти не містять даних про фактичну діяльність, фактично надані послуги, отримані внески і таке інше. Тому той механізм, який зараз є у

Національного агентства, це саме зупинка фінансування політичної партії до моменту надання достовірних відомостей, він показав свою ефективність. Принаймні в більшості випадків, коли така зупинка була ініційована НАЗК, політичні партії оперативно виправляли інформацію у своїх звітах і надавали достовірні відомості. Буду готовий відповісти на питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Іван.

Шановні колеги народні депутати, члени комітету, чи є запитання? Чи дискусія? Є автори, є представник НАЗК, будь ласка.

Народний депутат Власенко. І потім народний депутат Бабій. І депутат Німченко, так.

ВЛАСЕНКО С.В. У мене є низка запитань як до авторів альтернативного, так і до представника НАЗК. Ну, давайте почнемо з авторів альтернативного.

Ну, по-перше шановний колега Юрчишин тут звинуватив всіх у конфлікті інтересів. Хотілося б почути трошки ширше, в чому він вбачає конфлікт інтересів у внесенні цього законопроекту? Це перше, таке достатньо просте питання.

По-друге, в чому він вбачає корупційні ризики в основному законопроекті? Ну, напевно, поки що два у мене буде питання. Я маю на увазі до пана Юрчишина. У мене ще буде коротке питання до представника НАЗК.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Сергію.

Отже, стосовно конфлікту інтересів. Ми з вами є представниками політичних сил, які отримали партійне фінансування, державні кошти, бюджетні кошти і правила їх використання, зокрема і ті повноваження, які має НАЗК на даний момент стосовно перевірки фіктивності.

В основному законопроекті фактично звіт зводиться до бухгалтерського обліку, можливості перевірити фіктивність як такої немає. Чи це покращує наше становище як представників політичних сил, парламентських фракцій, які в наслідку отримали фінансування? На мою думку, так, ви питали, власне мою думку, в даному випадку...

ВЛАСЕНКО С.В. Якщо можна, я уточню, я уточню питання.

ЮРЧИШИН Я.Р. Можна не перебивати? Пане Сергій, можна не перебивати?

ВЛАСЕНКО С.В. *(Не чути)*... моє питання, а не ваш... *(Не чути)* Бо конфлікт інтересів – це конфлікт між державним і приватним. Поясніть, де приватне тут.

ЮРЧИШИН Я.Р. Приватне ваше як політичного гравця і вашої лідерки...

ВЛАСЕНКО С.В. Це не приватне. Це не приватне.

ЮРЧИШИН Я.Р. Як політичної сили в тому, щоб ваші...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, давайте по одному будемо.
(Загальна дискусія)

ЮРЧИШИН Я.Р. Будь ласка, виступайте. Я якби вже був свідком вашої здатності перекручувати позиції, зокрема по термінам...

ВЛАСЕНКО С.В. Вам погано бути свідком, вам вже треба бути прокурором.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, пане Ярослав, давайте ми тут, у нас є свої традиції на комітеті і ми тут уникаємо таких виразів, хто тут що перекручує. В кожного є право на свою позицію, навіть якщо вона є дуже відмінною від позиції іншого. Мит просто збережемо час, якщо не будемо припускатися таких висловів. І, Сергій Володимирович, я вас дуже прошу...

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово, я вас почув. Я вас почув.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дякую, пане Андрію. *(Загальна дискусія)*

Ми за рівні правила і представник багаторічний фракції "Батьківщина" в такому вже політичному досвіді, напевно, мав би мати мінімальну повагу до колег, щоб не перебивати.

Другий момент стосовно корупційних ризиків, не буду повторювати колегу з НАЗК, повністю підтримую їхній висновок. НАЗК має мати повноцінні повноваження для того, щоб перевіряти, а не лише збирати звіти. Це не наша лише позиція, це позиція антикорупційного комітету, підтримана більшістю, а лише двоє людей утримались. Це позиція міжнародної організації, яка моніторить вибори IFES, це позиція Національного агентства запобігання корупції, і врешті антикорупційної європейської ініціативи, яка теж звернула увагу на це положення.

Звісно, у вас, пане Сергію, як у правника з шаленим досвідом точно може бути власна позиція. І, з повагою до неї, я вам представив власний ... *(Не чути)*

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ВЛАСЕНКО С.В. І у мене коротке питання до представника НАЗК. Я не буду коментувати, я відкоментую у виступі своєму ці нісенітниці, які я

почув тільки що. Невідповідь на моє питання, чергові політичні гасла так званих антикорупціонерів, які, до речі, самі не вміють заповнювати власні декларації, або приховують статки своїх дружин, чоловіків і так далі...

ЮРЧИШИН Я.Р. *(Не чути)*

ВЛАСЕНКО С.В. Шановний пане запрошений, у мене питання до представника НАЗК.

Якщо можна, будь ласка, ще раз, пошліться... ви на якусь громадську організацію посилалися, якщо можна, що за організація? Чим вони займаються? Скільки у неї членів, зареєстрованих офіційно? Як довго вона займається тою роботою? Чи отримує вона кошти іноземного походження на своє фінансування? І взагалі що це за організація, на яку ви посилались у своєму виступі?

Дякую.

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Дякую за запитання.

Я посилався на висновок Міжнародної фундації виборчих систем, яка є міжнародною організацією, яка співпрацює в тому числі з Центральною виборчою комісією, з політичними всіма партіями парламентськими в Україні, і яка довгий час працює в Україні. Оскільки я знаю, співпрацює так само, ну, от як я казав, з парламентськими політичними партіями теж. Я би переадресував колегам з IFES питання про те, яким чином вони фінансуються, але, на жаль, наскільки я знаю, вони дуже хотіли взяти участь в цьому комітеті, але з якихось причин доступ до цього Zoom вони не змогли отримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Іване, в нас...

ВЛАСЕНКО С.В. Коротке уточнення, пане голову. Тобто це загальний IFES чи якийсь український branch його? Тобто хто надіслав? Бо ви посилалися, я хочу розуміти, на кого ви послались. Якби ви сказали одразу, що це IFES – це одна історія, ви почали українську назву, тому я вас і перепитую.

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Я ж кажу Міжнародна фундація виборчих систем, лист спрямований з боку старшого директора IFES в Україні. Але я вас переконую в тому, що про ситуацію з цим законопроектом проінформовано так само і IFES глобальний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте ближче до суті самого законопроекту, якщо дозволите. Народний депутат Бабій, потім народний депутат Німченко.

Будь ласка.

БАБІЙ Р.В. Дякую, пане голову.

У мене питання до авторів основного законопроекту, мабуть, до Олега Анатолійовича як до доповідача. Знову ж таки мова про ту саму зараз дискусійну норму статті 17. Ви пропонуєте прибрати певні повноваження у НАЗК, а хто ці повноваження має виконувати замість НАЗК? Чи ніхто? Ваше бачення.

МАКАРОВ О.А. Давайте я поясню. В першу чергу я хочу сказати, що альтернативний законопроект за авторства Устінової, Юрчишина, Клименко, Піпи, Стефанишиної і всіх інших, він написаний досить добротно. Він якісно написаний і він має право на існування. І фактично він повторює основний в багатьох питаннях, і розходження, власне, в деяких формулюваннях, як на

мене, більш вдалих в альтернативному. А також не повторюється норма, яку ми зараз, власне, обговорюємо.

Про що йде мова? Я дуже хотів би почитати висновок антикорупційного комітету, мені цікаво, в чому ж тут корупційність цієї норми. Я хочу пояснити для юристів, які, власне, мають досвід практичної роботи, і я сподіваюсь, що автори альтернативного законопроекту розуміння також висловили в цьому плані, і, можливо, ми разом знайдемо, якщо приймемо сьогодні в першому читанні основний чи альтернативний, для мене, до речі, не має значення, він в одному напрямку написаний, тут він стосується удосконалення саме роботи НАЗК. Нам потрібно врегулювати питання, яке зараз існує.

На мій погляд, зараз ця норма якраз вносить такий корупціогенний, як ви кажете, ризик. Для практиків нагадую. От беремо схожі сфери, там припустимо, кримінальну юстицію, да, у нас є там слідчий, він розслідує, пред'являє підозру, потім обвинувальний висновок, потім адвокат працює, і потім суд визначає, чи винуватий, чи невинуватий, іде якась змагальність. Тобто є можливість захищатися і є необхідність прокурора, власне, доводити ті тези, які там слідчі напрацювали.

Якщо ми беремо там, припустимо, адміністративну юстицію, да, ви проїхали на червоне світло чи проїхали там 120 кілометрів на годину по Києву, вам виписується протокол і потім в суді, потім суд розглядає, а чи був цей факт, чи він підтверджується, і в нас знову-таки є якась змагальність.

Давайте візьмемо податкову, тобто податкову сферу. Пишеться акт, і є можливість цей акт оскаржити в адміністративному оскарженні, подати до вище стоячої податкової. Або є можливість, якщо винесений висновок, повідомлення рішення про застосування фінансових санкцій до платника, то можна оскаржити в суді, і знову-таки йде змагальність для визначення. Або податкова вважає, що якась угода є фіктивною, і тоді вона подає позов, вона пише в акті, що угода є фіктивна, і подає позов в суд для визнання угоди

фіктивною. І внаслідок рішення про визнання угоди фіктивною стягується в дохід бюджету, все отримане за такою угодою.

Ну, ми розуміємо, що всі ці сфери, які ми зараз розглядаємо, вони допускають, де є сторони. У випадку з політичними партіями у нас там така чисто корупційна зараз норма, яка просто не застосовується, бо у нас зірковий, бездоганний склад НАЗК підібрався, підібрали найкращих, найпотужніших людей, які працювали в податковій і в слідчих органах, і в прокуратурі. І зараз у нас НАЗК в одній особі і слідчий, і прокурор, і суддя. Тобто якщо їм здалося, що якість послуги або доцільність цих витрат, або угода була фіктивна, або невідповідна ринкова ціна, або ще якась історія, вони просто пишуть в акті висновок з цього приводу, і немає ніякої можливості це оскаржити ніде.

Тому, звичайно, коли є очевидні речі, які, я казав, там сім пунктів навіть у цьому законопроекті альтернативному, які написані, коли можна зупинятися. А у разі, якщо оціночне судження з боку НАЗК, то це оціночне судження НАЗК повинно захищати в суді. Або інший варіант: воно тоді не набирає чинності до тих пір, поки суд не виніс рішення у разі, якщо воно суд оскаржене. Бо інакше ми просто розуміємо, що завтра, у нас, знаєте, "перевірка на Януковича" є такий вислів. Давайте от цю норму зараз ми приймаємо при Януковичі 5 років, чи скільки там, 7 років назад. Тобто зараз будь-яку опозиційну партію, яка фінансується з бюджету, одною перевіркою, визнавши одну угоду на там, не знаю, зйомку рекламних роликів чи там консультацій, чи там здійснення моніторингу преси, чи там ще просто визнати фіктивним, просто от бездоказово тільки актом. І все, і немає фінансування. Ми таким чином просто будемо зараз знищувати опозицію. Тому тут треба підставити просто якийсь запобіжник.

І я якраз, поки в нас у НАЗК працюють нормальні люди, які дуже чесно виконують свої функції... Всі партії вважають, що хоч одну мають фіктивну угоду, на їх погляд. То зараз треба поставити запобіжник для того, щоб вони

це могли доводити, а партії могли це спростовувати. А не було і адвокат, і слідчий, і прокурор, і суддя в одній особі. Ось в чому ця норма.

Тому якщо є інше формулювання, більш досконале, для другого читання, будь ласка, подавайте. Саме головне, нам оцю корупційну існуючу норму треба забрати. Я ж кажу, завтра щось зміниться, і завтра будуть, наступний склад, не дай Бог, прийде з іншої якоїсь сторони і будуть "обилечивать" політичні партії за акти, щоб не позбавляти фінансування одним актом без можливості це оскаржити. Хочу нагадати, що фінансування не повертається. Після того, як через рік потім в суді якщо переміг і визнано незаконним цей акт, то фінансування ж не повертається.

Ось в чому суть. І давайте над цим працювати. Я дуже сподіваюсь, що НАЗК зацікавлено. Та позиція, щоб вони перевіряли, щоб встановлювали фіктивність, якщо вони вважають, доцільність і все інше. Але щоб це оцінював суд, а не орган, який і перевіряє, і зразу вносить рішення, і зразу позбавляє, і по суті "вбиває" політичні партії, особливо опозиційні.

БАБІЙ Р.В. Зрозуміло. Але одне уточнююче питання, чи я вірно зрозумів вашу розлогу відповідь. Все-таки, от повноваження про фіктивність правочинів, про оцінку доцільності і так далі. Ви, як я зрозумів, ми ж зараз обговорюємо формулювання для першого читання, що ви розподіляєте їх між органами там в межах компетенції. Це буде робити податкова або правоохоронні органи і так далі, але не НАЗК чи як?

МАКАРОВ О.А. Ні-ні, я навів порядок, я навів просто приклад, яким чином це здійснюється у зрозумілих нам відносинах. Зараз ми кажемо, що якщо НАЗК цю роботу здійснює, то треба піти одним з двох шляхів. Або НАЗК визнає, що це фіктивна, пише акт і іде в суд, доводить це, і потім позбавляє.

Мені менше другий підхід подобається, другий варіант, але він можливий. Тобто НАЗК пише акт. Якщо ми не згодні – ми оскаржуємо його,

тобто політична партія. І в цей час фінансування здійснюється. Бо, а якщо НАЗК помилилось? Це ж оціночне судження. Недоцільність була... Ну як ми це все?

БАБІЙ Р.В. Зрозумів. Тобто ви не проти в принципі цих повноважень, але ви за змагальність при їх реалізації.

МАКАРОВ О.А. Тобто НАЗК повинно виконувати цю функцію ще краще. Я підтримую тут абсолютно, воно виконує свою роботу прекрасно. Просто норма така, що все, що вони собі надумали, і вони мають право на це, зразу закінчується позбавленням фінансування опозиційних політичних партій.

Тому я тут підтримую НАЗК абсолютно. Я не є опонентом НАЗК. Просто інший порядок реалізації цього права пропоную.

БАБІЙ Р.В. Дякую, Олег Анатолійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Василь Іванович Німченко, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Доброго дня, всім бажаю здоров'я! Шановні колеги, по-перше, я хотів би перше, на чому зупинитися. Про що йде мова? Іде мова про реалізацію статті 36 Конституції України і статті 37, яка передбачає право на об'єднання політичної партії. А 37-ма, яка каже, коли не допускається її діяльність, утворення та діяльність, це виключний ... *(Не чути)* утворення та діяльність. От і все.

Скажіть, будь ласка, що це у нас за НАЗК як контролюючий орган за ким? Ми що, не розуміємо, що між громадянином і державною інституцією є громадські організації, в тому числі політична партія? Це за ким збирається і зараз робить нагляд НАЗК? Це перше.

І друге. Те, що там пропонується, я ж не з симпатії, тим більше ви знаєте, яку я представляю політичну силу – "Опозиційна платформа - За життя". Я за те, щоб виключити контроль. У нас є розуміння: парламентські партії і взагалі політичні партії, яких уже більше 300. Шановні колеги, ми що, шукаємо роботу для НАЗК або робимо з НАЗК фіскальний орган, навіть не фіскальний – поліцейський орган?

І тому я хотів би, щоб ми якось розвели, де і на якій підставі. Якщо йде питання про державне фінансування, у нас є податкові служби. Якщо є, що політична партія фінансується державою, оскільки вона є парламентською партією і там є частково фінансування, будь ласка, частково, перевіряйте.

Разом з тим ця громадська організація, на якій підставі хто-то буде шарити по карманах? Це все рівно, що шарити по карманах громадянина. Що тут незрозуміло? Це перше.

Стосовно, тут я чув посилення представника НАЗК, на жаль, я не чув його фамилии, на Міжнародний фонд виборчих систем. Да він був у нас, до речі, він, адрес його був Держинського, 10. Ви запишіть там: Держинського, 10 в місті Києві. Отам цей фонд, він працює вже 20 років. Його місія всім відома, почитайте наслідки роботи цього фонду. Так от, цей виборчий фонд, він підтримує виборчі системи. Ви зараз свою знайдете, що пропонують ... *(Не чути)* щоб заборонити партії бути суб'єктом виборчого процесу чи представником від виборчої... від такої політичної партії брати участь у виборах, достатньо висновку Служби безпеки України. Тут що незрозуміло? Всім зрозуміло, про що йде мова?

Тут мій колега Сергій Власенко, він хотів запитати, звідки ви берете ці джерела, що за цим стоїть? Так ... *(Не чути)* сказав про Фонд виборчих систем. Я вам можу вам назвати і більше цих фондів, але питання іде про те, щоб дати можливість людям застосовувати статтю 36, не втручатися туди. Ми не поліцейська держава на сьогоднішній день. Ми не поліцейська держава.

І по-друге, шановні колеги, брати мої і сестри, ми, Комітет правової політики, давайте ми подумаємо, про що ми ведемо мову. Щоб ми могли захистити в цих тяжких умовах, що є на сьогоднішній день, питання реалізації прав і свобод громадян. Що тут незрозуміло? І отут ми повинні знайти ту середину. Чому у нас поділили політичні партії, які є парламентські, які непарламентські, фінансування державне, недержавне і як тут бути. І чому ми виводимо на НАЗК як та структура, яка на сьогоднішній день по суті є органом, підмінюючим питання суду, прокуратури, фіскального органу і все інше? На якій підставі? От і все. Я хотів би, щоб ми тут розібралися.

Я вам дуже вдячний. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василю Івановичу.

Шановні колеги, я так розумію є певна дискусія щодо цих обох законопроектів. Я хотів би надати слово голові підкомітету Ігорю Павловичу Фріс.

Від себе хотів би зазначити, що хоча дискусія і є, є і певні питання, які є однаковими в обох законопроектах. Мені здається на зараз, що, мабуть, альтернативний законопроект заслуговує більшої уваги для того, щоб бути ухваленим нами як комітетом у першому читанні. Це просто моя особисте ставлення на цей момент.

Ігорю Павловичу, будь ласка.

ФРІС І.П. Дякую, Андрію Євгеновичу.

Добрий день, шановні колеги! Ми провели підкомітет, розглядали на ньому і один, і другий законопроект, і у висновку, який ми пропонували підкомітету, є бачення підтримати перший основний законопроект.

Одночасно з цим вчора ми отримали від Національної агенції з питань запобігання корупції висновки і зауваження щодо вказаного законопроекту, щодо одного і щодо другого. Ми не встигли провести, підкомітетом опрацювати. Зараз члени підкомітету присутні зараз на комітеті. І мені би

хотілося висловити позицію про можливість підтримки альтернативного законопроекту в першому читанні і доопрацювання обох... цього законопроекту з врахуванням вимог першого, його позицій до другого читання. Якщо ви були б не проти, то такий висновок пропонувався б підкомітетом Комітету з правової політики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ігорю Павловичу.

Сергій Власенко, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, пропозиції не було, але я би хотів висловитися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно, безумовно, Сергію Володимировичу. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане голово.

Я так дещо емоційно відреагував на авторів альтернативного лише з одної причини: насправді, на жаль, останні декілька років в Україні, як тільки починається дискусія про боротьбу з корупцією, у нас є завжди, у нас з'являються люди, які в усьому завжди праві в цьому питанні. Я їх називаю "штатні антикорупціонери". Не маю на увазі нікого конкретно, просто говорю про явище.

Знаєте, з'являються штатні антикорупціонери, які на всіх інших вішають ярлики і починають розказувати, що всі інші – це корупціонери. Саме тому я нагадав нашому колезі Юрчишину, що одна із авторок законопроекту альтернативного мала проблеми з власною декларацією. Тобто людина, яка приховала статки свого чоловіка, але при цьому вона розповідає всім, що вона видатна антикорупціонерка сучасності. При всій повазі до неї.

Але наша біда полягає в тому, що ми реально практичну дискусію фахову підміняємо оцими гаслами, розумієте? Якщо людина знов, при всій повазі до його особистої позиції, якщо людина навіть не розуміє, що конфлікт інтересів – це конфлікт між публічним і приватним, приватним, а приватного тут немає і бути не може, є тільки публічне, то про що ми далі будемо говорити?

Колега Макаров абсолютно чітко окреслив саму проблему. Сама проблема полягає в тому, що на сьогоднішній день НАЗК має невластиві будь-якому органу функції бути і прокурором, і суддею, і слідчим по суті в одному обличчі. Тобто це проблема, її треба просто вирішити, розв'язати в якийсь нормальний і зрозумілий спосіб, тому що якщо ми зараз почнемо перераховувати приклади, на мій погляд, дещо абсурдних рішень НАЗК, які не спираються на якісь історичні питання, які не спираються на фактологічні питання, які за своїм власним розумінням вважають, що вони краще всіх розуміють, що таке юридичні ринки, припустимо, чи ринки виготовлення рекламної продукції, знов, при всій повазі до фахових людей, які працюють в НАЗК, то насправді це теж буде достатньо довго і ми будемо говорити, знаєте, достатньо емоційно.

Тому всі, напевно, погодяться, що проблема існує і вона окреслена. Просто треба знайти механізм, як краще її вирішити в такий спосіб, щоб, з одного боку, забезпечити можливість контролю за деклараціями. Тут ніхто не ставить питання про те, що треба позбавитись контролю над звітами політичних партій.

Але, по-друге, щоб цей контроль не був свавільним і щоб він не був таким, що за якимось одним свавільним рішенням потім буде тягтися півторарічна боротьба або дворічна боротьба, яка нічим не закінчиться. От в чому ключові проблеми. І треба абсолютно спокійно і виважено без розказів, хто тут корупціонерів, а хто не корупціонер, де є корупціогенні ризики, де їх немає. Я абсолютно точно погоджуюся, що корупціогенні ризики є, коли, умовно кажучи, навіть там вузьким колегіальним рішенням можна по суті

зупинити фінансування величезної політичної партії, лише базуючись на власних припущеннях і більше ні на чому, або на власному специфічному баченні світу.

Пам'ятаєте, як говорив відомий персонаж Остап Бендер "Я окончил ВХУТЕМАС с отличием, я вижу мир не так, как вы". От і все. Хтось бачить світ не так, як ми, і виносять ці приписи, а потім політична партія десь два роки відбивається, не отримуючи фінансування. А потім ми задаємо питання, а чого ж там якісь партії змушені отримувати якісь гроші і так далі і так далі.

І, до речі, у мене було ще одне питання до НАЗК, воно скоріш за все риторичне. В своєму виступі представник НАЗК зазначив, що це ж боротьба з олігархією, це ж оце... Риторичне питання. А скільки олігархів ви впіймали на фінансуванні партії, маючи ці повноваження, за два чи три роки, коли у вас є ці повноваження? Я за вас відповім. Нуль. Нуль олігархів ви на цьому впіймали.

Тому не треба спекулювати. Давайте спокійно з холодною головою, виважено, професійно підійдемо. Якщо ви хочете відповісти, я бачу ви руку піднімаєте, пане Іван, тоді мені прізвища олігарха ви назвіть, якого ви впіймали за руку. Ви ж знаєте, Офіс Президента визначив 13 олігархів. От із тих 13 мені прізвища скажіть, тоді я, можливо, з вами погоджуся.

Але я ще раз кажу, проблема визначена. Давайте підійдемо фахово. Подивимося, який законопроект його краще вирішує. Якісно і фахово проведемо дискусію до другого читання. Можливо, я готовий погодитись з колегами, що альтернативний може краще виписаний. Ну, немає з цим жодних питань. До другого читання проведемо фахову дискусію, визначимось, як вирішувати проблему цю. Пан Олег Макаров нам два шляхи, так би мовити, показав. Якщо НАЗК має підозри про те, що щось їх не влаштовує, нема питань – ідіть до суду, отримуйте рішення і на цій підставі зупиняйте фінансування політичної партії.

Другий варіант... Або якщо ви виносите припис, якщо цей припис оскаржений, то тоді стягнення цих коштів призупиняється. Тобто її фінансування не зупиняється.

Бо, ще раз, одним надуманим протоколом можна зупинити діяльність багатотисячної організації. І коли шановний представник НАЗК говорить про те, що це ефективний механізм... Ну, напевно, але я переконаний, що розстріляти керівників політичних партій – це теж ефективний механізм, який вирішує всі питання. Але, знаєте, робити по принципу, що гільйотина – це найкращий засіб від головної болі, це, напевно, не зовсім правильно. І тим більше, що я ще раз підкреслюю, для таких ситуацій...

НІМЧЕНКО В.І. А если она не работает – гильотина?

ВЛАСЕНКО С.В. Для таких ситуацій існує в будь-якій державі спеціально на те уповноважений орган, який називається судовим. Я розумію, що до них багато питань, значно більше, ніж до НАЗК, я з цим погоджуюсь, але при цьому це не означає, що ми повинні невласиві повноваження передавати будь-якому органу виконавчої влади, зокрема, і такому поважному і високому, яким є Національне агентство запобігання корупції, при всій повазі до Національного агентства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Сергій, дякую.

Для стенограми: до нас доєдналися народні депутати Соболєв та Маслов. Це перше.

Друге. Я пропоную переходити до голосування. І ставлю на голосування...

СОБОЛЄВ С.В. Пане голову, я хотів би виступити так само.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Владиславович, будь ласка. Але ми вже десь годину в цьому питанні.

СОБОЛЄВ С.В. Я сліdkую за виступами, і я хотів би, щоб теж послухали мої аргументи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, я спробую вкластися в мінімальний час.

Я вважаю, що ключове питання не те, який законопроект зараз буде підтриманий комітетом. Ключове питання – яким чином ми вирішимо найважливіше, найболючіше питання.

Практика останніх років показала, що позасудовий арешт майна, конфіскація, вилучення тільки потім завершуються тривалими судовими процесами, які не підтверджують факти перевірок, стало вже практикою. Більше того, це починає набирати якихось дуже шалених обертів. У нас вже з'явилися законопроекти, які ще не стали законами, окремі вже стали законами, а дехто вважає, що це можна визначити навіть підзаконними актами. Допис суду у нас визначається, що ці особи є, наприклад, тими, хто займається контрабандою, а оці особи, які в тому числі сидять в парламенті і контролюють окремі фракції, не є такими, хто займається контрабандою.

У нас є особи, які є олігархами, і це визначається не в якомусь судовому порядку, який розглядає об'єктивні фактори, який потім накладає відповідні санкції на цих осіб, а це визначається волюнтаристськи. Так само у нас волюнтаристськи, наприклад, можна визначити хто вор в законі, а хто не вор в законі. Більше того, окремі особи, які названі ворами в законі, навіть позбавляються громадянства, а інші "вори в законі" сидять в офіційних кріслах, керують державними органами або вирішують це питання так, як

вони вирішували десятиліттями, будучи смотрящими над окремими галузями економіки.

Тому дуже хотілося, щоб такі правовідносини ні в якому разі не розповсюджувалися на правовідносини з політичними партіями, які подолали бар'єр, які формують уряд, які формують контролюючі органи, які формують кандидатури, в тому числі усі контролюючі органи, які безпосередньо пов'язані з боротьбою з корупцією. Бо в такий спосіб дуже легко поставити ці політичні партії в таку залежність, після якої будь-яке голосування буде перетворюватися фактично в профанацію.

Саме тому моя пропозиція полягає лише в одному: ми повинні зафіксувати, що ключовий момент не може бути свавілля і позасудове припинення в даному випадку фінансування партій тільки виключно на думку органу, який повинен дослідити це, а далі передати в суд. Або партія повинна тоді мати можливість звернутися сама до суду, але не може бути санкцій до моменту поки є рішення суду. Або інакше, якщо рішення суду визначає, що ті санкції, які були накладені на партію, були незаконні, фінансування повинно повертатися, бажано, з кишені тих, хто виносив рішення стосовно того, що це було зроблено незаконно.

Мені здається, нам треба переходити до абсолютно нормальної цивілізованої ситуації. От, наприклад, прокуратура ...*(Не чути)*... України. На це втрачаються сотні годин слідчих або, можливо, і більше, потім сотні годин судових засідань, а потім все розвалюється, як мильна бульбашка. Хто за це несе відповідальність? За зіпсовані роки життя таких людей, яких травили, називали корупціонерами або називали тими, хто порушує закон, а потім в судовому засіданні це виявляється не так. Більше того, це судові засідання проходить перевірку і в апеляції, і в касації, в міжнародних інстанціях. А яка відповідальність тих, хто безпосередньо ухвалював такі рішення на першій стадії? Тому, мені здається, і тут для того, щоб унеможливити свавілля в питаннях таких, які в тому числі регулюють

питання в даному випадку фінансування партій, найпростіший варіант, це зробити так, щоб остаточне рішення виносив суд.

А от в який спосіб відшкодовується чи коли починається стягнення, це якраз і буде частиною розгляду, чи це виписано в основному законі, чи в альтернативному. Єдине, щоб ми не залізли в 116 статтю, яка потім не дозволить нам вносити зміни у відповідні статті, які будуть це регулювати.

Тому моя пропозиція полягає в наступному. Якщо для нас як для правового комітету ключовий принцип – це презумпція невинуватості, більше того, ключовий принцип, що виключно тільки в судовому, а не в позасудовому порядку можуть застосовувати санкції, тоді, я думаю, байдуже який варіант зараз буде взятий за основу. Єдине, щоб потім правками цей варіант не протирічив Регламенту, коли ці правки можна буде вносити.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Владиславович.

Я також підтримую цю пропозицію, в тому числі для того, щоб застосувати 116-у Регламенту для опрацювання до другого читання.

Шановні колеги, ми достатньо вже обговорили. Пропоную голосувати.

Наступний висновок... Проект висновку комітету щодо законопроектів 5253 і 5253-1.

Рекомендувати Верховній Раді України про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо удосконалення правового регулювання фінансування діяльності політичних партій (реєстраційний номер 5253-1 від 30 березня 2021 року), поданий народним депутат України Устїною та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

У зв'язку з цим проект Закону про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо удосконалення правового регулювання фінансування діяльності політичних партій (реєстраційний номер 5253 від 17 березня 2021 року) відхилити.

Друге. Звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду даного законопроекту відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про необхідність внесення пропозицій, поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Доповідачем від комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначили голову підкомітету Фріса Ігоря Павловича.

Прошу підтримати це рішення. Переходимо до голосування.

Народний депутат Бабій. Я не чую.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас. Володимир Антонович.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.
Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич. Немає.
Народний депутат Костін. За.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Пузанов. Немає.
Народний депутат Соболев.

СОБОЛЕВ С.В. З додатком про застосування 116 статті (*Не чути*)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так і зачитував.

СОБОЛЕВ С.В. Дякую. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.
Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв. Немає.

17 – за, проти – 0, рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання порядку денного, це в нас друге читання, проект Закон про конституційну процедуру (реєстраційний номер 4533).

Я передаю слово заступниці голови комітету Ользі Володимирівні Совгирі. Будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Доброго дня, шановні колеги! Ми розпочинаємо підготовку до другого читання щодо законопроекту 4533. У зв'язку з тим, що законопроект готується вже до другого читання, я пропоную такий план роботи над цим законопроектом.

По-перше, ми зараз його обговоримо, сподіваємося, що рекомендуємо парламенту ухвалити його у другому читанні. Далі я пропоную після отримання висновку юридичного управління ще раз нам зібратися і обговорити ті зауваження, які надійдуть від юридичного управління, визначитися, які з них ми враховуємо. Тобто ми повинні винести в зал уже той законопроект, який буде добре дуже ідеально підготовлений.

Друге. Я пропоную такий порядок роботи. Зараз у мене є ті правки, щодо яких підкомітет не прийняв остаточного рішення, тобто я би хотіла, щоби комітет їх обговорив і проголосував щодо включення їх відповідно у фінальну таблицю.

Далі, у мене є комітетські правки, пропозиції щодо комітетських правок, я хотіла теж я хотіла би озвучити, щоби ми проголосували їх включення до фінальної таблиці до другого читання. Потім я пропоную обговорити правки від народних депутатів, які були не враховані чи враховані частково, на яких вони наполягають. І ось таким чином побудувати нашу роботу.

Перед тим, як ми перейдемо безпосередньо до обговорення, я хочу зазначити, що робота над цим законопроектом велася досить ґрунтовна, залучалася значна кількість фахівців із конституційного права. Ми провели низку експертних обговорень, як в цілому законопроекті, так і окремих точених проблем. Наприклад, зараз я буду говорити про відповідну комітетську правку щодо меж повноважень Конституційного Суду.

Також були проведені обговорення в Конституційному Суді цього законопроекту, як це нам, власне, рекомендувала Венеційська комісія. Тому відповідно законопроект досить ґрунтовно підготовлений до розгляду. Отже, якщо ви не заперечуєте, тоді я почну із тих поправок, які я пропоную на розгляд нашого комітету.

Отже, як я сказала, є в нас ще питання щодо того, в яких межах має здійснювати повноваження Конституційний Суд. А саме: якщо заявлено, внесено певне конституційне подання, і Конституційний Суд визнає неконституційними певні положення закону, однак, у цьому конституційному поданні, наприклад, через поспішність його складання чи інші юридичні недоліки не взято до уваги необхідність визнання неконституційними інших пов'язаних норм, яким чином Конституційний Суд може вирішити цю проблему.

У зв'язку із цим я пропоную відповідно таку правку. Конституційний Суд може виходити за межі предмету конституційного подання, звернення, скарги і визнавати неконституційними акти, їх окремі положення в питаннях щодо відповідності Конституції України, в яких не було поставлено в конституційному поданні, зверненні, скарзі, у порядку, передбаченому цим законом, крім випадків, коли такі акти, їх окремі положення, безпосередньо пов'язані з предметом відповідного конституційного подання, звернення, скарги та метою визнання їх неконституційними, є захист прав людини. У разі якщо суд виходить за межі предмету конституційного подання, звернення, скарги, він зобов'язаний навести мотивоване обґрунтування необхідності визнання неконституційними актів, їх окремих положень, які виходять за межі предмету конституційного подання, звернення, скарги.

Скажіть, будь ласка, чи є у когось заперечення щодо ось такого формулювання? Чи потрібно ставити це на голосування і яким чином...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так розумію, Сергій Володимирович Власенко він, так сказати, невербальним засобом...

ВЛАСЕНКО С.В. Можу вербально. Ні, треба голосувати, це ж буде комітетська правка, звичайно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольго Володимирівно, скільки у нас комітетських правок, я перепрошую?

СОВГИРЯ О.В. Так, у нас комітетських правок один, два... Ну, це не комітетські правки, це просто зараз на обговорення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, це на обговорення комітету, я зрозумів. Якщо є пропозиція Сергія Власенка голосувати, ну, тоді давайте будемо голосувати.

ВЛАСЕНКО С.В. Ні, так це, пане голово, вибачте. Так це ставиться на обговорення комітету. І все одно воно буде оформлено як комітетська правка. Ми за це повинні проголосувати. Це ж не від "невідомого солдата" буде правка, це ж буде правка від комітету. Ми просто повинні формально... Якщо немає заперечень, ми повинні формально це проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почув.

Ольга Володимирівна, мова йде про правку комітетську чи про правку автора? Я перепрошую, якщо не почув. Вас не чути, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Пропонується ця правка на обговорення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона має автора? Чи номер правки?

СОВГИРЯ О.В. Вона має автора, Макаров.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А який номер поправка?

СОВГИРЯ О.В. 179-а.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 179-а, так.

СОВГИРЯ О.В. У фінальній таблиці вона 179-а.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, тим більше треба голосувати, якщо підкомітет не визначився з цього питання. Звичайно, нема заперечень. Просто технічне голосування, його швидко пройти і все. Ну, це ж очевидні речі.

СОВГИРЯ О.В. Добре, тоді давайте проголосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, зараз, хвилинку, я знайду правку.

СОВГИРЯ О.В. Просто, може, тоді її оголосить, цю правку, номер і все... під стенограму, вона є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...всіх членів комітету. Тобто мова йде про 179 правку, ви її пропонуєте врахувати, правильно?

СОВГИРЯ О.В. Так. Тобто у нас була дискусія з цього питання з експертами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 179-а, це ваша поправка, правильно?

СОВГИРЯ О.В. Ні, це Макарова.

ВЛАСЕНКО С.В. Ви говорили 171-а, по-моєму.

СОВГИРЯ О.В. 179-а. Ні.

ВЛАСЕНКО С.В. Дев'ята? Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, Ольга Володимирівна...

СОВГИРЯ О.В. Ой, стоп, вибачте. Моя 179-а, моя, не Макарова. Просто тут збилась нумерація в таблиці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ваша пропозиція врахувати?

СОВГИРЯ О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді ставлю на голосування вашу пропозицію врахувати 179 правку. Так?

СОВГИРЯ О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

СОВГИРЯ О.В. Так, в тій редакції, яку я зачитала.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Тоді ставлю на голосування, шановні колеги. Прошу підтримати пропозицію Ольги Володимирівни. Голосуємо.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, ми що голосуємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми голосуємо поправку 179, яка міститься...

НІМЧЕНКО В.І. Одну поправку?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, поки зараз одну поправку, тому що Ольга Володимирівна нам зазначила, що підкомітет не визначився щодо деяких...

НІМЧЕНКО В.І. Ольга Володимирівна може зазначити все, що вона хоче.

І це питання: є ряд поправок, є початок поправок, є кінець, є обґрунтованість поправок є доводи ще Комітету правової політики. Ми зараз про що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, Ольга Володимирівна запропонувала порядок розгляду цього питання. Заперечень не було. Тому йдемо за цим...

НІМЧЕНКО В.І. Ну, ви ж не ставили на голосування, що запропонувала Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Ніхто ж не заперечував, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Ольга Володимирівна, я говорю з головуючим.

Я не заперечую, я кажу, що йде питання про систему роботи інституту влади судової. І ми не знаємо, хто, де, що. Будь ласка, дайте, що це за

поправки. ГНЕУ висновку немає. Сама Ольга Володимирівна висновку не має.

СОВГИРЯ О.В. Та немає висновку ГНЕУ, це друге читання, Василь Іванович, це друге читання.

НІМЧЕНКО В.І. То чого, я не чую? Висновку немає ГНЕУ?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, є пропозиція Ольги Володимирівни, яка ставить на голосування 179 правку. Ви можете висловити свою позицію...

НІМЧЕНКО В.І. Якщо ви виносите на засідання комітету 179 правку і зібрали для цього комітет, то ви мене вибачте, є ж поняття, що ми обговорюємо законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не обговорюємо, Василь Іванович... *(Шум у залі)*

Давайте так: якщо ви не згодні, як проводиться комітет, ви можете це також висловити. Є певні процедури.

НІМЧЕНКО В.І. Та я не хочу обговорювати, пане Андрій! Про що ви мені ведете мову?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, ...*(Не чути)* до другого читання. Вона є у всіх народних депутатів, вони мали можливість з нею ознайомитися. Ольга Володимирівна як голова профільного підкомітету, який опрацьовував цей законопроект, запропонувала відповідний порядок розгляду цього питання. Заперечень не було. Зараз ми не будемо переглядати це рішення, яке було ухвалено консенсусом.

Тому є її пропозиції, яким чином розглядати цей законопроект. Вона поставила... доповіла про поправку 179, щодо якої підкомітет не визначився, і пропонує її врахувати. Тому ми цю поправку ставимо на голосування. Потім будемо іти по інших поправках, які вона як відповідальна за цей законопроект буде пропонувати нам для обговорення чи голосування.

Голосуємо. Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич. Немає.

Народний депутат Костін. За.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

У нас 5... 17 – за, проти – 0, 1 – утримався. Правка врахована.

Ольга Володимирівна, будь ласка, продовжуйте.

СОВГИРЯ О.В. Так, наступна, колеги, правка. Наступне положення законопроекту – це стаття 21.1, яка стосується дисциплінарної відповідальності суддів Конституційного Суду. Власне, до цієї статті подали поправки всі депутатські фракції в частині того, хто може ініціювати дисциплінарне провадження щодо судді Конституційного Суду. В редакції, яка проголосована в повторному першому читанні, це чотири суб'єкти: це Президент України, Рада суддів, одна третина від конституційного складу Верховної Ради (вірніше п'ять, вибачте, суб'єктів), не менше, ніж три судді Конституційного Суду і Національне агентство з питань запобігання корупції

щодо дисциплінарних проступків, які передбачені пунктами 5, 7 абзацу другого частини першої цієї статті.

Оскільки це досить складне питання і є різні позиції щодо нього як експертів, так і самого Конституційного суду, так і депутатських фракцій, я пропоную тоді, можливо, кожного із цих суб'єктів, тобто у нас п'ять суб'єктів, ставити на голосування, і відповідно, якщо відповідний суб'єкт набирає відповідну кількість голосів, більшість, ми залишаємо його в редакції цієї статті.

Сприймається така пропозиція?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Зараз, Сергій Володимирович. Я просто для того, щоб я для себе зрозумів, чи правильно я розумію вашу пропозицію. Тобто ви зібрали всі пропозиції щодо суб'єктів, так?

СОВГИРЯ О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви їх там просто, зараз ми їх будемо...

СОВГИРЯ О.В. Ні, дивіться, не зовсім так. Ми проголосували в першому читанні, такими суб'єктами є оті п'ять, які я назвала. Але практично всі фракції подали заперечення щодо першого суб'єкта, частково щодо другого і третього суб'єкта. Щодо четвертого суб'єкта є запитання у самого Конституційного Суду, який вони нам висловлювали в усних наших консультаціях. І щодо п'ятого суб'єкта так само були запитання з боку самих суддів Конституційного Суду і з боку окремих депутатських фракцій, також є поправка щодо того, щоб цього суб'єкта прибрати.

Оскільки я розумію, що це важливе питання, хто може ініціювати дисциплінарне провадження щодо судді Конституційного Суду, воно принципове, я попросила б тоді визначитися щодо цих суб'єктів шляхом

голосування. Тому що від цього, я розумію, що може залежати підтримка закону в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. А після цього, наскільки я розумію, ми знайдемо чи ту поправку, яка відповідає результатам голосування по всіх п'яти суб'єктах, чи ...

СОВГИРЯ О.В. Ні, потім ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, оце я хотів зрозуміти.

Для стенограми: до нас доєднується член комітету Дмитро Шпенюв.

Сергій Володимирович Власенко, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Колеги, дивіться, я погоджуюся з тим, що це таке надчутливе питання. І я би говорив про те, що з цього переліку кого точно треба прибирати, це тих, хто є постійними, по суті постійними учасниками конституційних проваджень. Ну, не може учасник конституційного провадження мати додаткові, один із учасників мати додаткові гарантії і додатковий важіль впливу на Конституційний Суд у вигляді звернень із питанням щодо порушення дисциплінарних проваджень щодо судді. Тим більше, на жаль, останнім часом ми бачимо, що таких звернень є в нас багато, вони в різних формах звучать, вони не завжди обґрунтовані, але можна говорити про те, що вже є система така.

Я би запропонував вилучити всіх, хто є влобову учасниками... Мені теж, припустимо, не подобається НАЗК як ініціатор...

СОВГИРЯ О.В. Вибачте, якими учасниками, я не почула слово.

ВЛАСЕНКО С.В. Скажемо так, учасниками майже постійними...

СОВГИРЯ О.В. Тобто перший, третій чи хто?

ВЛАСЕНКО С.В. Це перший раз – це Президент і це Верховна Рада як така, на жаль.

СОВГИРЯ О.В. То там не Верховна Рада, там...

ВЛАСЕНКО С.В. Там написано одна третина. Я би сказав так, депутати Верховної Ради в різних іпостасях. Зрозуміло, що Верховна Рада як суб'єкт є майже постійним учасником всіх цих проваджень. Знову-таки, здавалося, це був би додатковий важіль в тому числі для мене як для депутата, але це неправильно. Тому я вважаю, що оці два суб'єкти точно повинні бути прибрані.

НАЗК, так, повинен, напевно, залишитися, хоча мені це не подобається, але з точки зору логіки і здорового глузду НАЗК міг би залишитися в частині здійснення контролю за деклараціями і так далі, і так далі. Тим більше, що по тому закону, який прийняла Верховна Рада, все одно НАЗК здійснює контроль за деклараціями суддів Конституційного Суду. І за наслідками розгляду таких декларацій вони повинні були б мати додаткові повноваження звертатися щодо розгляду питань.

Тому я би запропонував такий підхід, який, з одного боку, я розумію, що буде дещо болісний для всіх, але він, мені здається, він такий більш виважений і більш коректний. Як мінімум прибрати можливість і важелі у тих, хто є, я так назву їх умовно, майже постійними учасниками всіх конституційних проваджень в Конституційному Суді.

СОВГИРЯ О.В. Розумієте, тоді у нас виходить, що Конституційний Суд – це така замкнена система, яку... залишиться тільки Рада суддів і судді Конституційного Суду ... *(Не чути)*

ВЛАСЕНКО С.В. Дивіться, Ольга Володимирівна, давайте подивимося. Можливо, якщо... давайте додамо контролюючих органів – нема питань. Якщо суддя не сплачує податки, можливо, в цій частині може звертатися податкова як ініціатор питання щодо відповідальності, припустимо за несплату податків суддею. Нема жодних питань. Можливо...

СОВГИТЯ О.В. *(Не чути)*

ВЛАСЕНКО С.В. Але це контрольні органи повинні бути, це точно не повинен бути учасник процесу. Ну, послухайте, я ставлю себе на місце, умовно кажучи, да, в процесі. Я позивач, і у мене бетонне право, значить, подавати заяву про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді? Ну, я ж розумію, як цим користатися. Я ж розумію, що це у мене додатковий, ну, сумнівний з конституційної точки зору інструмент, який мені дозволить як мінімум впливати або робити спробу впливати на суд, якщо у мене буде таке бажання. Ну, це ж зрозуміло і тому, ну, не може учасник процесу мати додаткових якихось прав, тим більше нічим не обґрунтованих, тим більше нічим, по суті, не визначених.

Ну, от, о'кей, яка підстава у Верховної Ради там чи у 150 депутатів звертатися щодо дисциплінарної відповідальності судді? В зв'язку із чим? В зв'язку із процесуальною діяльністю судді? А чому це має бути, ну, у сторони? У тебе є процесуальні інструменти, ти вважаєш, що був злочин – звертайся до правоохоронних органів. Ти вважаєш, що суддя незаконну декларацію – звертайся до контролюючого органу. Ти вважаєш, що суддя не сплатив податки – звертайся до контролюючого органу. Тобто якось так.

Що стосується Ради суддів, у мене позиції нема, і я утримаюсь при голосуванні. Рада суддів теж таке... Рада суддів, але, знову-таки, якщо Рада суддів буде вважати, що порушено етичні... можливо, ВРП замість Ради суддів? Я, ще раз, я не торкаюся зараз питання довіри до тих органів, да, можливо, до ВРП менше довіра, ніж до Ради суддів, скоріше за все. То,

можливо, ВРП як орган, який здійснює, по суті, контроль і притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, можливо, він би міг ініціювати, я ще раз підкреслюю, не приймати рішення, а ініціювати питання,, не знаю. Але точно не учасники процесу.

СОВГИРЯ О.В. Давайте тоді голосувати, можливо, по все-таки одному, тому що якщо ми будемо так от по кілька, то, можливо, хтось хотів би за когось проголосувати за одного з цих суб'єктів.

Андрій Євгенович, тут Олег Анатолійович піднімає руку, можна я тоді дам слово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, Ольга Володимирівна.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, одна фраза і я завершую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...будь ласка, цю дискусію.

ВЛАСЕНКО С.В. Одна фраза і я завершую. Я розумію, знову-таки я ж не перший день в політиці, я розумію, що зараз підтримую залишення Президента, я ж розумію, чому це відбудеться, я ж розумію, який буде розклад по голосах. Але при цьому ви, пані Оля, абсолютно справедливо сказали, що це може бути таким подразником, який точно поставить під сумнів проходження цього законопроекту.

Я переконаний, що і у Президента, і у Верховної Ради є мільйон інших способів звертатися і до правоохоронних органів, і до відповідних контролюючих органів для того, щоб якщо є для цього реальні підстави, щоб здійснювати відповідні дії згідно із законодавства в тому числі і по відношенню до суду. Тому надавати їм додаткові повноваження і, зверніть увагу, і Верховній Раді також не треба, бо це викличе проблеми.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Олег Анатолійович, будь ласка, ви тримали руку.

МАКАРОВ О.А. Колеги, мова йде про те, що Президент, Верховна Рада і в даному випадку Рада суддів – це так звані "політичні суб'єкти" (в лапках). Ніякі політичні суб'єкти, третина, десятина чи весь склад Верховної Ради не може ініціювати, бо ми ж знаємо, як голосується, політичні нюанси: ти мені за це проголосуй, я тобі за це проголосую. Абсолютно це неприпустимо.

Так само Президент – це політичний суб'єкт, він не може бути ініціатором дисциплінарного провадження, і Рада суддів. Ініціатором дисциплінарного провадження може бути тільки 3, наприклад, судді Конституційного Суду, голова Конституційного суду – треба обговорювати і НАЗК з питання, яке віднесене до компетенції НАЗК. Якщо працюють запобіжники, які зараз є в Законі про НАЗК, яким чином перевіряються судді Конституційного Суду і яким чином ця перевірка здійснюється, щоб не було тиску, як, на жаль, це в деяких випадках ми вже спостерігали.

Тому на нараді, яка відбулася в Конституційному Суді, нам надали інформацію, як в європейських країнах, власне, це питання вирішується.

Хочу нагадати, що Президент, здається, є ініціатором, Ольга Володимирівна, нагадайте мені, в одній країні європейській, да, в Азербайджані і все, більше ніде немає Президента? І буде ще в Україні зараз.

СОВГИРЯ О.В. Дивіться, не зовсім так.

МАКАРОВ О.А. Вибачте, будь ласка, я зараз закінчу, я сам до вас звернувся з питанням, а потім сказав, що хочу закінчити. Я зараз закінчу.

Тобто на сьогоднішній день ми повинні всіх політичних суб'єктів, всіх зацікавлених суб'єктів, учасників процесу, як правильно сказав Сергій Володимирович, ми повинні забрати з цього процесу і, притримуючись точки

зору, що суддя, який допустив порушення, притягнуто до дисциплінарно стягнення, має відповідати і понести це стягнення. Ми розуміємо, що політичні суб'єкти, які будуть просто переслідувати суддю, ми повинні виключити.

Тому у нас залишається суддя, можливо, ще раз кажу, голова суду і, можливо, НАЗК тільки в питаннях, які входять до компетенції НАЗК в порядку, передбаченому в Законі про НАЗК, який не передбачає можливість втручання в суддівську діяльність. Все, все інше, це буде вже не Європа, це буде якийсь інший континент. І давайте на собі зараз не експериментувати і не попадати в цю статистику. Ольга Володимирівна, можливо, цю статистику зараз озвучить, вона в неї...

СОВГИРЯ О.В. Да, я просто хочу сказати, що на сьогоднішній день суб'єктом ініціювання дисциплінарного провадження щодо судді Конституційного Суду є будь-хто, щоб ви розуміли. Тобто, грубо кажучи, будь-хто, хто проходить повз...

МАКАРОВ О.А. Це погано.

СОВГИРЯ О.В. Так.

Тобто я просто прошу, щоб ви не сприймали той перелік, який ми зараз обговорюємо, як якесь зазіхання чи щось політично заангажоване. Навпаки, я намагаюсь, ми намагаємось визначити чітко тих суб'єктів, які будуть ініціювати відповідне провадження, на відміну від того, що є, власне, зараз і є, напевно, що не зовсім правильно.

Щодо того, щоб залишити тільки трьох суддів Конституційного Суду і НАЗК. Олег Анатолійович, якщо ви пам'ятаєте, коли ми були в Конституційному Суді, то оця ідея про те, що три судді можуть ініціювати провадження, вона не викликала, м'яко кажучи, захоплення серед самих

суддів Конституційного Суду, тому що є певні моменти все-таки в діяльності Конституційного Суду у зв'язку із цим.

От я бачу, що тримає руку Богдан Моніч, так. Ви щось хотіли сказати, пане Богдане, щодо Ради суддів, так, напевно?

МОНІЧ Б.С. Да. Добрий день, шановні колеги! Я перебуваю на лікарняному, продовжую, тому буду тільки з фото.

Дивіться, загалом, ну, по-перше, декілька ремарок. Ну, продовжують чомусь окремі народні депутати все ж таки сприймати Конституційний Суд як частину судової гілки влади. Ну, це ж не зовсім так уже, я дивлюсь, що висловлюються. Ну, почекайте, ну, це вже... з 16-го року це вже орган конституційної юрисдикції. Тому тут про ВРП взагалі не витримує, вибачте, критики. Чому? Тому що ВРП – це орган, який притягує... дисциплінарна відповідальність виключно стосовно суддів судів загальної юрисдикції. Якщо говорити по логіці законопроекту, тут депутати, безумовно, мають визначатися, але логіка іде, ну, давайте все одно судді Конституційного Суду найближче наближені до системи правосуддя все-таки, бо це ж суд і так далі, і процедури схожі, і тому подібне.

Якщо ми говоримо, притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, хто має право звернутися. Ну, учасники процесу можуть звернутися зі скаргою? Звичайно ж, можуть. Тут більше, я так розумію, акцент іде скоріше в авторів законопроекту саме на суб'єктів призначення. Якщо первинно, до першого читання, скажімо, у нас так лишається Президент, Верховна Рада призначає, так, і призначає З'їзд суддів. Ну, замінили, безумовно, Верховну Раду всю на частину народних депутатів, на третину, Рада суддів зробили, я так розумію, по логіці, оскільки ми скликаємо З'їзд, проводимо конкурсні процедури, тобто зробили, що все-таки суб'єкт призначення може ініціювати.

Ну, в цілому таких суттєвих заперечень насправді немає, тому що, ну, це свого роду буде навпаки, фільтр, я так думаю. Хоча, ну, я так розумію,

консультувалися в Конституційному Суді, саме із суддями Конституційного Суду. Якщо в них немає заперечень, то ми тим більше не заперечуємо. Безумовно, варто було б на рівні закону прописати процедуру розгляду, тому що я би не хотів, щоби потім ті ж суб'єкти, той же Президент чи частина народних депутатів були завалені якимись так само безпідставними скаргами і тільки те і робили, що вирішували питання стосовно того, чи вносити там, чи не вносити їх на розгляд відповідно комісії відповідної. Ну, Конституційного Суду, я скажу коротше.

Тобто в цілому таких суттєвих заперечень в принципі немає. Логіка зрозуміла. Мені здається, це звужить дійсно коло осіб. Але остаточне рішення все одно буде за самим Конституційним Судом по суті. Така моя позиція.

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Дякую, пане Богдане.

Колеги, хто ще хоче висловитись з цього питання?

_____. Пані Ольго, єдине...

СОВГИРЯ О.В. Ой, я вже бачу, що ви є.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, будь ласка, ведіть це питання.

МОНІЧ Б.С. Ще невеличка ремарочка. От чи дійсно, чи недоцільно, ну, все-таки я тут подумав, що все-таки думаю, що недоцільно. І цілком логічно, що, наприклад, Рада суддів не зовсім буде звертатися, скажімо, стосовно своїх, можливо, суддів Конституційного Суду, яких вона, ну, з'їзд призначив, так? У мене виникало питання, чи обмежити можливість цього звернення виключно стосовно тих суддів, які відповідно і призначалися? Але в принципі більш логічно і більш нормально, я думаю, що всі стосовно всіх.

Тобто Президент може звертатися стосовно якоїсь поведінки негідної стосовно не лише тих суддів, які ним призначені, а стосовно, якщо є такі факти... Це в принципі буде така система стримувань до певної міри і противаг.

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Я бачу, що ще Ігор Павлович хоче висловитися Фріс, будь ласка.

ФРІС І.П. Дякую, Ольга Володимирівна.

Ви знаєте, колеги, я уважно сиджу і слухаю. Є моя правка 970-а, мені здається, яка врегульовує якраз, на мою думку, ці питання. Вона делегує ці повноваження виключно суддям Конституційного Суду в кількості три особи і не більше. Чому це було таким чином озвучено?

І я не можу погодитись з шановним паном Богданом, що можемо делегувати ці повноваження відповідним органам, які висували певних суддів Конституційного Суду до здійснення ними повноважень, враховуючи те, що ми тим самим будемо перевищувати їхні конституційні повноваження, які так чи інакше передбачені Конституцією. Не хотілося, щоб ми заходили в цей клінч зараз. Тому що, якщо немає в Конституції цих повноважень і ми зараз надамо їх цим законом, це потім буде опять-таки можливим предметом оскарження в Конституційному Суді.

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Дякую.

Чи є ще бажання у когось висловитись?

НІМЧЕНКО В.І. Єсть-єсть, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Да, Василь Іванович, будь ласка, прошу.

НІМЧЕНКО В.І. Німченко.

СОВГИРЯ О.В. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, я хочу вам сказати як автор Закону Конституційний Суд 1996 року. 18 років наша держава існувала, і Конституційний Суд захищав, був стражем Конституції України. Як, погано чи хорошо, але він був. І у нас навіть у снах не було пропонувати от таке, щоб у питанні впливу на суддів було зразу п'ять суб'єктів: Президент, Рада суддів, третина суду, національне агентство.

Шановні колеги, автори цього законопроекту, не знущайтеся над конституційною юрисдикцією. Це конституційне правосуддя, почитайте рішення Венеціанської комісії, коли вони дали відповідь пану нашому Президенту. Він звернувся до них, вони сказали: не чіпайте, ...*(Не чути)* Конституції. Да, рішення недолуге в мотивації, але рішення є рішення, яке підлягає виконанню. І любі дії, люба регуляція, яка дозволяє вплив на суддів – це не те, що мішає демократії, це взагалі знищую як такову самостійну судову гілку влади. Тут я чув, ви чули, що сказала представник ВРП. Дійсно, ви навіть це ...*(Не чути)* дійсно, вже Конституційний Суд не внесений в систему правосуддя загальних судів, але він залишився органом конституційного правосуддя. Я читаю дефініцію Венеціанської комісії.

Шановні колеги, ну, що ми з вами на сьогоднішній день робимо. Ми по суті знищуємо незалежність, недоторканність суддів і незалежність діяльності органу конституційної юрисдикції.

І тому я, виходячи із зазначеного, хочу сказати свою особливу думку з цього приводу. Я не маю наміру голосувати за цей законопроект, оскільки він цільовий, направлений на реалізацію ідеології узурпації влади, знищення конституційної юрисдикції, коли немає на сьогоднішній день, параліч діяльності Конституційного Суду, коли ми маємо те, що головуєчий

тимчасово чи ні на засіданні Конституційного Суду сказав, що по вказівці когось не допускають до виконання функцій правосуддя голову Конституційного Суду, це було публічно, суддів Конституційного Суду. За таких обставин ми взагалі можемо розглядати питання припинення діяльності єдиного органу, на який розраховують всі люди по статті 55 захисту своїх прав. Тому я просив би...

СОВГИРЯ О.В. Василь Іванович, ми ... *(Не чути)*

НІМЧЕНКО В.І. ...як Комітет правової політики дати з цього правову оцінку. І я залишаю за собою право не приймати участь взагалі в голосуванні по цьому законопроекті.

СОВГИРЯ О.В. Дякую.

Колеги, чи є ще бажаючі висловитися по цьому питанню? Немає. Тоді я прошу переходити до голосування.

Отже, давайте по черговості як визначені ці суб'єкти чи, Андрій Євгенович, ви...

ТОРОХТІЙ Б.Г. Перепрошую, пані Оля, я піднімав руку, ви не побачили.

СОВГИРЯ О.В. Пане Богдане, вибачте, не побачила, так.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Дивіться, все-таки ремарка буквально коротко. Все ж таки із паном Ігорем не погоджуюся, остаточно ж рішення приймає Конституційний Суд.

СОВГИРЯ О.В. Звичайно, це ініціювання, це тільки...

ТОРОХТІЙ Б.Г. Тобто це просто лише ініціювання все ж таки питання. Тут на розсуд, безумовно, депутатів, але має бути одне: або суб'єктів звернення треба, не звернення, а суб'єктів призначення взагалі всіх треба тоді, логіка має бути, виключати, або всіх їх тоді залишати.

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Так, розумію цю логіку, але в нас є, на жаль, поправки чи, на щастя, не знаю, до кожного з цих суб'єктів, тому все-таки пропоную голосувати окремо.

Отже, щодо того, що звернення про притягнення судді Конституційного Суду до дисциплінарної відповідальності може бути подано Президентом України.

Є Андрій Євгенович. Проводить голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Президент. Голосуємо. Визначаємося щодо Президента.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Демченко. Не чує.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін. За.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Маслов. Денис.

Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Не вважаю можливим голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви не голосуєте.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев.

СОБОЛЕВ С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Торохтій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Торохтій?

ТОРОХТІЙ Б.Г. За, за, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв. Не чує.

Рахуємо. 11 – за, 3 – проти, 2 – утримались і 1 – не голосував.

Проголосували 11 – за. Всього прийняло участь в голосування 17 народних депутатів. Тому рішення прийнято.

Ольго Володимирівно, наступна пропозиція.

СОВГІРЯ О.В. ... суб'єкт Рада суддів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рада суддів України.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О. А. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Народний депутат Маслов. Не бачу.

Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Не приймаю участь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не голосує.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш. Павло Васильович.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Соболєв.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Шпенюв. Не чую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 12 – за, 1 – проти, 2 – утримались, 1 – не голосував.

Рішення прийнято.

Наступне, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Наступне, це одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одна третина конституційного складу Верховної Ради України. Голосуємо.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Демченко. Не чую.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О. А. Це жах. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.
Народний депутат Маслов. Немає.
Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Не голосую...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не буду вас питати, тобто ви в цьому питанні не
приймаєте участь в голосуванні.
Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболєв до нас знову...

СОБОЛЄВ С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.
Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Шпенюв.

ШПЕНЮВ Д.Ю. Шпенюв – проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шпенюв – проти.

12 – за, 2 – проти...

НІМЧЕНКО В.І. Пане головуєчий, я хотів би, щоб ви дали ... *(Не чути)* своїм словам, що значить, я не буду запитувати. Я сказав конкретно. Я сказав, що я не можу голосувати. Я вважаю так. Це що не моє право, чи я не приймаю участь, як ви сказали? Дайте оцінку. Що це таке? ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василю Івановичу, ви сказали, що ви не приймаєте участь в голосуванні.

НІМЧЕНКО В.І. Я сказав, що я не приймаю участі в голосуванні за цей закон – за чи проти. Що тут не зрозуміло? Я сказав, що він нікчемний, немає предмету голосування. Я за це голосую, немає предмету голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів.

12 – за, проти – 3 (я помилився, перепрошую), 2 – утрималися. Рішення прийнято.

Наступне.

СОВГИРЯ О.В. Наступний суб'єкт – не менше ніж 3 судді Конституційного Суду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Три судді Конституційного Суду.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. Бабій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.
Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін. За.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов. Немає.
Народний депутат... Василю Івановичу, вас питати?

НІМЧЕНКО В.І. Звичайно, питаєте ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Пане головуєчий, почитайте положення про комітет,
я вибачаюся. Да, я сказав: я не голосую за нікчемний. От і все. ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів.
Народний депутат...

НІМЧЕНКО В.І. Я маю на виду цю норму, цю норму якраз стосовно суб'єктів. Ви ж будете загалом ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

Ми голосуємо зараз, Василь Іванович.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

Народний депутат Соболев.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв.

13 – за. Проти – 0. 1 – утримався. Рішення прийнято.

Наступне, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. І останній суб'єкт – це Національне агентство з питань запобігання корупції щодо дисциплінарних проступків, які передбачені пунктами 5, 7 абзацу другої частини першої цієї статті. Це правопорушення, які пов'язані із недостовірним декларуванням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Народний депутат Бабій. Пане Роман?

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко. Сергій Володимирович?

Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.
Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов. Не бачу.
Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Пункт 5 частини третьої статті 21 я не голосую, як недолугий. Я заявив чітко. А стаття 21 буде голосуватися, я розумію повністю в подальшому? Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Торохтій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв.

15 – за. Проти – 0. Утримались – 0. Рішення прийнято.

Ольга Володимирівна, продовжуйте.

СОВГИРЯ О.В. Дивіться, колеги, у нас фактично підтверджена та редакція, яку ми проголосували в повторному першому читанні на комітеті. Тобто чи є сенс ще раз переголосовувати всю статтю, ми не внесли до неї змін в порівнянні з тією, яка була попередня.

Я думаю, що в принципі сенсу немає, але як ви скажете.

НІМЧЕНКО В.І. Якщо 21-а помінялась, то її треба голосувати, пані Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Ні, вона не помінялась.

НІМЧЕНКО В.І. Я вибачаюсь, ну, ви ж п'ять пунктів голосували частини третьої, як же не помінялось?

СОВГИРЯ О.В. Ні, ми зараз розглядаємо частину третю. П'ять пунктів ми всі підтвердили так, як вони є і були прийняті в першому читанні, в повторному першому читанні.

Чи є потреба ще раз переголосовувати...

НІМЧЕНКО В.І. А як же? Ви ж процедуру знаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, ви говорите голосувати. А що нам голосувати, коли ми залишаємо редакцію першого читання по суті?

НІМЧЕНКО В.І. Ви чуєте, частина третя статті 21.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не голосуємо ...*(Не чути)*, ми голосуємо поправки. Наразі була велика кількість поправок, які стосувалися саме цих суб'єктів.

НІМЧЕНКО В.І. П'ять пунктів – п'ять поправок, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович...

НІМЧЕНКО В.І. Це поправки в частину третю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми визначитися...

НІМЧЕНКО В.І. Частини третьої. Наше право ...*(Не чути)* проголосувати. Поставте та і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, продовжуйте.

СОВГИРЯ О.В. Добре, ставимо на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А що ми ставимо на голосування, якусь оправку чи що? Залишити в редакції першого читання...

НІМЧЕНКО В.І. Редакція ...*(Не чути)*, з урахуванням, що ми пункти пройшли. Звичайно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович...

_____. Колеги, ну, ми розглядаємо правки. Ми правки розглядаємо, ми не розглядаємо першу редакцію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, продовжуйте. Тут немає чого ставити на голосування.

СОВГИРЯ О.В. Так, добре.

І ще у нас є одна правка, яку я пропоную обговорити, це 1037. Відповідно до якої, з дня набрання чинності цим законом конституційні провадження відкриті за конституційними скаргами юридичних осіб підлягають закриттю. Тобто фактично пропонується виключити юридичних осіб із числа суб'єктів, які мають право подавати конституційну скаргу. Суб'єкт, який вніс цю поправку, обґрунтовує це тим, що юридичні особи, подаючи відповідні конституційні скарги, часто зловживають, і ми бачимо, що Конституційний Суд постановляє більше рішень за конституційними скаргами юридичних осіб ніж фізичних осіб. Тому, на його думку, варто внести ось таку зміну до закону. Дякую.

Можливо, хтось хоче висловитися з цього запитання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка. Сергій Володимирович Власенко, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Шановні колеги, що таке конституційна скарга? Конституційна скарга – це можливість будь-якого учасника процесу після проходження всіх щаблів суду загальної юрисдикції звернутися до Конституційного Суду, якщо такий суб'єкт вважає, що застосована в рішенні або в судовому рішенні стаття не відповідає Конституції. Якщо ми зараз закриваємо цю дорогу для юросіб, то це ми перекриваємо, по суті на 60, на 70 відсотків ми нівелюємо взагалі питання конституційної скарги і відкатуємося назад в 2014 рік, бо знову-таки хтось аргументує зловживанням. Яким зловживанням?

Якщо Конституційний Суд відкриває провадження, то це означає, що ніяких зловживань немає і Конституційний Суд відкриває провадження, для цього є підстави. Якщо немає підстав відкривати провадження, Конституційний Суд відмовляє у відкритті проваджень як фізичним, так і юридичним особам. Ми не можемо зараз викинути просто із цього юридичних осіб, тому що ми по суті... О'кей. А хто тоді буде захищати права цих юридичних осіб, якщо вони пройшли всі щаблі судів загальної юрисдикції і вони переконані, що до, припустимо, що до них застосована норма, яка не є конституційною? Хто їх буде захищати? Хто може звернутися в Конституційний Суд? Яка фізична особа? Як фізична особа буде доводити, що інтереси юридичної особи впливають на інтереси фізичної особи? Це взагалі, я кажу ще раз, це нівелює взагалі такий інструмент, як конституційна скарга як такий, в принципі.

Тобто якщо ми міняємо ідеологію і говоримо про те, що ми звужуємо поняття конституційної скарги, що ми позбавляємо величезну частину скажників, які мають право на конституційну скаргу, їхнього права на звернення. Ну, о'кей. А як ми можемо закрити провадження ті, які вже

розпочаті, які були розпочаті під час того, як ця норма діяла? Як можна по суті розповсюдити, дати закону зворотну силу? Якщо я звернувся рік назад, будучи юрособою, і в мене прийняли справу цю в провадження, сьогодні ми кажемо: ні, ти не маєш права від сьогодні. Так я звернувся рік назад, розгляньте. Це все тягне за собою мільйон колізійних питань, в які якщо хтось влізе, то це буде величезна проблема.

А можна почути автора, хто ініціював це?

СОВГИРЯ О.В. На жаль, його немає сьогодні на засіданні комітету. Тому...

ВЛАСЕНКО С.В. Ми подивимося в таблиці прізвище цього шанованого нами народного депутата. Просто, щоб знати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*... Таблиця у всіх є, щоб ви не шукали...

ВЛАСЕНКО С.В. О'кей. Тоді в мене запитань немає щодо автора. Але я висловився.... Колеги, я ж кажу ще раз: якщо ми руйнуємо інститут конституційної скарги, ну давайте, тоді ви руйнуйте, я точно на це не готовий.

Дякую.

ФРІС І.П. Ольго Володимирівно, дозвольте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Фріс, а потім Василь Іванович.

ФРІС І.П. Дивіться, я хотів підтримати Сергія Володимировича, він просто почав з одного, але в кінці все ж таки висловив ту позицію, з якою я хотів виступити, що це буде абсолютно нівелювання питання зворотної сили стосовно тих скажників, які вже зараз перебувають на розгляді. Якщо ми з

вами говоримо про те, що доступ до правосуддя у нас повинен бути забезпечений для будь-якої категорії громадян та юридичних осіб на всіх щаблях судової гілки влади, то якраз доступ до правосуддя, до найвищого, скажемо так, правосуддя в особі Конституційного Суду обмежувати це право.

Я не буду підтримувати вказану правку, виходячи з мотивації цієї. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігорю Павловичу, зараз Василь Іванович, я особисто також підтримую вашу позицію. Я не вважаю за потрібне зараз приймати таке рішення, тобто я пропоную залишити юридичних осіб, а цю правку відхилити.

Василь Іванович Німченко, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, я не буду гаяти вас час, я хочу тільки нагадати, що ми юридичних осіб бачимо суб'єктами і учасниками цивільних, адміністративних і кримінальних. Суб'єкт кримінальної відповідальності у нас юридичні особи. Ви ж це знаєте. А оцей автор він точно не знав. Ну, як можна їх взяти і виключити? Настільки це елементарні речі, і ми їх допускаємо навіть до розгляду на Комітеті правової політики. Ну, я думаю, що є проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, чи є хоч хтось, хто підтримує цю поправку? Якщо таких нема, то давайте просто пропоную її відхилити, щоб не гаяти час на голосування додаткове.

_____. Да, підтримую відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте просто відхилимо, ну, щоб сейчас, зараз не голосували за це. Тобто пропоную 1037 відхилити. Добре.

Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Далі, колеги, у нас в першому проголосованому варіанті законопроекту містилося визначення конституційної доктрини. Ну, воно з'явилося завдяки науковцям, які працювали над цим законопроектом і, зокрема, мені, але, на жаль, народні депутати його не сприйняли з усіх фракцій і подали поправку про те, щоби виключити конституційну доктрину. Я пропоную конституційну доктрину дійсно виключити, якщо немає такого консенсусу. Але, тим не менше, ми повинні Конституційному Суду надати можливість формувати так звану юридичну позицію, тобто по суті усталену практику розгляду тих чи інших справ за відповідними поданнями, зверненнями чи скаргами.

Тому моя пропозиція повернутися до тієї редакції статті 3 Закону "Про Конституційний Суд України", яка є чинною зараз, яка називається: юридична позиція Конституційного Суду України. Вам роздана таблиця – це в таблиці комітетська поправка 138 і відповідно включити її до законопроекту, який ми зараз розглядаємо, як 2 статтю - юридична позиція Конституційного Суду.

Дякую.

Чи є у когось? Сергій Володимирович хоче. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Да. Дякую, Ольга Володимирівна.

У мене є аналогічна поправка, яка була врахована частково, значить, ваші пропозиції або в діючій редакції мене непокоїть декілька речей.

Перше. Мене непокоїть можливість змінювати юридичну позицію Конституційного Суду. Ми ж з вами прекрасно розуміємо, що однією з ключових проблем судів загальної юрисдикції є неоднорідність практики. Тобто якщо не прибрати можливість змінювати юридичну позицію Конституційного Суду... Тим більше, що таке "у разі суттєвої зміни нормативного регулювання"? Я не зовсім розумію, про що йдеться.

Я би запропонував взяти мою поправку номер 939. Вона... Вибачте-вибачте, це не та поправка. Зараз я скажу номер поправки, щоб я не відволікався. Але у мене є поправка, врахована редакційно. Її можна врахувати теж. Це 78-а. Її можна врахувати редакційно. Прибрати з цієї статті можливість змінювати юридичну позицію або залишити можливість змінювати юридичну позицію суду лише у випадку, коли була змінена Конституція.

Тобто зрозуміло, що якщо певна стаття Конституції була в подальшому змінена, то, звичайно, що суд може, враховуючи такі зміни, підійти до регулювання по-іншому. Але це повинно бути єдине виключення, яке дає суду можливість саме змінювати позицію. Тобто, звичайно, що її розвивати і конкретизувати, то це одна історія. А от змінювати юридичну позицію – ми отримаємо, мені здається, проблеми.

Тому я пропоную мою 78-у поєднати з вашою 138-ю. Врахувати мою 78-у редакційно, прибравши або додавши в частині другій, що Конституційний Суд може розвивати і конкретизувати юридичну позицію суду у своїх наступних актах, а також змінювати юридичну позицію у разі зміни відповідної норми Конституції України. І далі там "якими керувався суд", і далі по тексту.

СОВГИРЯ О.В. Колеги, я підтримую цю пропозицію Сергія Володимировича. Чи хоче хто ще висловитися з приводу цього? Якщо ні, тоді, можливо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...піднімав руку чи вже ні? Ні.

СОВГИРЯ О.В. Нема. Тоді давайте, можливо, дійсно, так як говорить Сергій Володимирович, ми поєднаємо ці поправки і поставимо тоді на голосування 138 поправку разом із врахованою редакційно, якою ви говорите, Сергій Володимирович?

ВЛАСЕНКО С.В. Якщо я не помиляюся, 78-а.

СОВГИРЯ О.В. 78 поправка. І тоді ми об'єднаємо: частина перша буде з 138 поправкою, а частина друга буде з 78 поправкою. Правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно, Сергій Володимирович?

СОВГИРЯ О.В. Да.

ВЛАСЕНКО С.В. Частина друга буде об'єднанням 138-ї і 78-ї.

СОВГИРЯ О.В. Да-да, об'єднання 138-ї з 78-ю.

Колеги, якщо ви не проти, я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто вони будуть враховані частково обидві?

СОВГИРЯ О.В. Редакційно, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Редакційно ... *(Не чути)*

СОВГИРЯ О.В. Я би просила це підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ставимо на голосування. Ще раз, будь ласка, 78-а...

СОВГИРЯ О.В. Ставимо на голосування 138 поправку і враховану редакційно 78 поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, 78-а – редакційно і 138 – також редакційно.
Правильно?

СОВГИРЯ О.В. Так-так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Остаточний текст ви вже...

СОВГИРЯ О.В. Остаточний текст ми сформуємо, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Ставимо цю пропозицію на голосування,
прошу її підтримати.

Народний депутат Бабій Роман.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Князевич. Немає.

Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто?

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

Народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А Павліш? Я не почув, я вас бачу, да. Павло Васильович, ви?

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все.

ПАВЛІШ П.В. Павліш – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. Торохтій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Шпенюв. Немає.

17 – за, 1 – утримався, проти – 0. Рішення прийнято.

Будь ласка, Ольга Володимирівна про...

СОВГІРЯ О.В. Шановні колеги, 28 стаття – це попередня перевірка звернень до суду. Я дякую Ігорю Павловичу Фрісу, він звернув увагу на одну неточність цієї статті в тій редакції, яку ми проголосували в першому читанні. Там не враховано такий момент, як строки попередньої перевірки конституційних подань і звернень, коли вони саме надходять до секретаріату Конституційного Суду. І не визначено строк передачі від секретаріату до судді-доповідача.

Я можу зачитати, чи, можливо, ви подивитеся в тій редакції, яка вам роздана. Це поправка у нас... Зараз, одну секундочку, скажу номер цієї поправки. 520-а. 520 поправка в тій таблиці, яка вам роздана.

Чи є необхідність зачитувати повністю, чи, якщо немає зауважень, ми її проголосуємо? Не бачу рук, зауважень. Тоді, можливо, на голосування поставимо цю поправку, Андрію Євгеновичу. 520 поправка в тій редакції, яка роздана в таблиці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це буде...

СОВГІРЯ О.В. Стаття 28, поправка 520 в таблиці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це буде як ваша поправка, як вона викладена?

СОВГИРЯ О.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона в таблиці у вас зазначена як врахована, тобто...

СОВГИРЯ О.В. Ні, ці комітетська поправка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Комітетська. Статтю 28 викласти в такій редакції і так діла.

СОВГИРЯ О.В. Так, статтю 28 викласти в такій редакції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, у нас же є голова комітету. Я так і не розумію, де я нахожусь. Є голова комітету... Ольго Володимирівно, я вас поважаю. Разом з тим іде питання про законопроект (*Не чути*) зрозумійте, принциповий для Конституції. І я не розумію, хто веде і хто що хоче. Я не хочу вести мову про конфлікт інтересів, зовсім не хочеться. Я хочу, щоб головуючий виконував свої обов'язки. І все.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Я доручив Ользі Володимирівні це питання вести...

НІМЧЕНКО В.І. Доручати ви не маєте права, пане головуючий, почитайте положення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович!

НІМЧЕНКО В.І. Ви можете доручити, якщо вас немає, і то доручити першому заму, яким я є, до речі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не до Ольги Володимирівні. Дозвольте питання... Це не питання того, що Ольга Володимирівна проводить засідання комітету. Я як голові підкомітету доручив це питання вести, і в цьому немає жодної проблеми, ми це робили багато разів по інших законопроектах.

_____. Да, абсолютно вірно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ви хочете виступити з цього питання щодо цієї поправки 520, будь ласка, вам слово.

Ігор Фріс.

ФРІС І.П. Ольга Володимирівна, одне питання.

Дивлюся на 520-у, дійсно, це про те, що ми з вами говорили. Але бачу, що подача – народний депутат Совгиря, РК 343. Це комітетська чи ваша, чи вони неправильно ... *(Не чути)*

СОВГИРЯ О.В. Справа в тому, що я обговорювала з нашим секретаріатом, вони так в таблиці це оформили. Я говорила, що це комітетська правка, вони визначили чомусь суб'єктом подання мене.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, у нас завжди в таблиці потім все одно це зазначається.

ФРІС І.П. Да, я про це хотів наголосити, Андрій Євгенович, щоб ми потім не допустили помилку.

СОВГИРЯ О.В. Я ж сказала одразу, що це ваша...

ФРІС І.П. Ні, я маю на увазі, щоб вписали в кінцевий результат таблиці, що це комітетська правка, щоб ми не зробили, що вона не була подана.

СОВГИРЯ О.В. Так, треба буде звернути увагу секретаря.

ФРІС І.П. Да, зверніть увагу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вже собі помітив, тобто ми це зробимо саме. Я тому задавав саме це уточнююче питання.

ФРІС І.П. Вибачайте, нотаріуси дуже-дуже безспірні люди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо немає інших виступів, тоді переходимо до голосування.

ВЛАСЕНКО С.В. Прямо не человек, а бумажка.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, у мене є виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Денис Маслов?

МАСЛОВ Д.В. Да.

Я дуже коротко. Перш за все хочу сказати, що, на мою думку, включення пропозицій 1022 і 936, якщо я не помиляюся, пана Юрчишина, на мою думку виключно, є порушенням статті 116, тому що це не було в першій версії, в першому читанні конкурсна процедура передбачена.

Що стосується відповідно самого змісту цих конкурсних процедур, там є ряд суттєвих, як на мене, недоліків, які ускладнюють...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане, я перепрошую, що перебиваю. Ми зараз обговорюємо 520 поправку.

МАСЛОВ Д.В. Вибачайте, я думав, що ми вже все обговорили.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І я ставлю на голосування, після цього Ольга Володимирівна далі продовжить.

Ставлю на голосування 520 правку в редакції комітету, яка викладена в таблиці порівняльній, яка у всіх у вас є. Прошу підтримати цю пропозицію.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров.

Народний депутат Маслов.

МАСЛОВ Д.В. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, почув.

Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев.

Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

ТОРОХТІЙ Б.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв. Не чую.

14 – за. Проти – 0. Утримався – 1. Рішення прийнято.

Ольга Володимирівна, будь ласка, продовжуйте.

СОВГИРЯ О.В. Так, колеги, дякую.

Далі. У нас ще буквально кілька комітетських правок.

Дивіться, 639 правка. Пропонується комітетською правкою статтю 37 доповнити частиною другою такого змісту: "Конституційний Суд проводить засідання і пленарні засідання у будівлі Конституційного Суду України: місто Київ, вулиця Жилянська, 14. Судді Конституційного Суду можуть брати участь в засіданнях і пленарних засіданнях лише шляхом особистої присутності на них". У зв'язку з цим частини другу і третю вважати частинами третьою та четвертою.

І відповідно пов'язана 934 правка з нею. Це Закон про Конституційний Суд, там, де визначається просто місце знаходження Конституційного Суду, в нас зараз сказано, що Конституційний Суд знаходиться у будівлі

Конституційного Суду України. Я пропоную комітетською правкою додати в дужках: місто Київ, вулиця Жилянська, 14. Так, як це є в регламенті Верховної Ради України та визначено, що Верховна Рада проводить засідання в будівлі на Грушевського, 5, і місцем знаходження Верховної Ради є місто Київ, вулиця Грушевського, 5.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Підтримую цю пропозицію. Шановні колеги, є в когось, да?

ФРІС І.П. Андрій Євгенович, а не виникне проблема, бо були ж, пригадуєте, такі ідеї щодо перенесення Конституційного Суду, наприклад, там була ідея, в Харків або ще кудись? Воно не потягне за собою, що ми безпосередньо в законі прив'яжемо чітку адресу, а якщо навіть буде якась зміна адреси або зміна вулиць. воно теж буде потребувати зміни відповідної в закон. Чи це буде вірно, чи ні?

СОВГИРЯ О.В. Можна я відповім, Андрій Євгенович?

Ігор Павлович, я боюся, що може бути гірше, якщо ми цю адресу не вкажемо, тому що якщо ви пам'ятаєте, були прецеденти, коли Верховна Рада, наприклад, в 2000 році збиралася своєю частиною в іншому місці, приймала певні рішення, які потім визнавав неконституційними Конституційний Суд, але тим не менше, маємо такий прецедент в історії.

ФРІС І.П. Може якимось чином вказати: за адресою, яка... ну, якось прив'язати до адреси, але не вказувати вулицю. Бо заміна вулиць досить часто відбувається, і потрібно буде вносити зміни в закон.

СОВГИРЯ О.В. Справа в тому, що Жилянська – це така усталена назва, по-перше, давня. По-друге, все-таки якщо це буде, то в законі, який буде це

мінати чи чим це буде мінятися, я думаю, що буде відповідна прив'язка. На моє глибоке переконання, краще це вказати зараз, враховуючи певні обставини.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Власенко, потім Василь Іванович Німченко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую.

Шановні колеги, якщо завтра Київська міська рада перейменує цю вулицю або розділить її на дві частини, або зробить ще якісь дії, і що будемо робити? Будемо збиратися, міняти закон, а весь цей період, поки ми зберемося, будемо приймати цей закон...

СОВГИРЯ О.В. А Верховна Рада, Сергій Володимирович, Грушевського, 5?

ВЛАСЕНКО С.В. А Конституційний Суд буде стояти чи що будемо робити?

СОВГИРЯ О.В. А Верховна Рада?

ВЛАСЕНКО С.В. Не знаю, це теж питання, як на мене. Це по-перше. По-друге, там, наскільки я розумію, в цій поправці також забороняється проводити онлайн-засідання. У мене просте питання. А якщо завтра знову почнеться пандемія? А якщо завтра пандемія буде така, як вона була минулого року з квітня по травень, то що тоді? І знов-таки ми ще не вийшли з цієї пандемії. Давайте будемо чесними, я, припустимо, абсолютно чітко розумію, звідки ростуть ноги у цієї пропозиції. Щоб не допустити знову Тупицького і суддів Конституційного Суду Тупицького і Касмініна до

робочих місць – от мета ключова цієї поправки. Ну, давайте теж чесно говорити: це ж лише для цього робиться, ні для чого більше. А я ще раз підкреслюю: недопуск Тупицького і Касмініна. За це хтось буде відповідати, починаючи від співробітників УДО, які виконують невідомо чиї незаконні вказівки.

Я дуже, знаєте, контраверсійно ставлюся до всіх суддів Конституційного Суду, але не можна інституційно робити такі речі, які зараз роблять, і робити вигляд, що ми тут типа приймаємо просто поправку, просто щоб щось там забезпечити чи убезпечити і так далі. Тому давайте будемо чесними і відвертими, це робиться з єдиною метою, і ніякої іншої мети тут немає.

Тому я вважаю, що це продовження атаки на Конституційний Суд, і цього робити не можна. Тим більше, я ще раз підкреслюю: тим більше забороняючи їм збиратися в онлайн-режимі. У нас Президент за те, щоб всі суди перевести в онлайн-режим і запхати їх у смартфон. Це ж президентська позиція. Чи у нас президентська позиція: тут вижу – тут не вижу, тут играю – тут не играю, тут пою – тут не пою. Бо коли треба закошмарити Тупицького з Касмініним, то ми робимо все от так, як ми робимо. А коли от так, то ми розповідаємо про суд у смартфоні.

Тому, колеги, давайте підходити однаково. Онлайн-трансляцію абсолютно точно забороняти, я маю на увазі онлайн проведення засідань в екстрених випадках таких, як пандемія, і таких, які складні випадки, щось іще. Може бути все. Ми ще не вийшли з цієї пандемії насправді. Я так розумію, що ми всі трошки розслабилися, бо стало легше, але насправді ми не вийшли ще з цієї пандемії. Тому це точно неможливо. А включення в... А якщо Конституційний Суд хоче провести виїзне засідання, припустимо? Припустимо. З різних причин. То що, вони не можуть цього зробити? Чому? В мене просто питання: чому вони не можуть цього зробити?

Тому, колеги, це абсолютно політична "хотелка", яка насправді навіть не двоходовка, а одноходовка така лобова. Якщо хтось хоче це підтримувати

– ваше право, у вас більшість є. Але це... Я ж кажу ще раз: це тоді ваш закон, і ви тоді за нього голосуйте самі, шукайте голоси всередині себе.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Василь Іванович Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, Конституційний Суд на сьогоднішній день мав дві адреси: Банкова, тепер – Жилянська.

Я хочу сказати для авторів змін що не адреса вирішує статус Конституційного Суду, а Конституційний Суд вирішує місце і адресу. І тому те, що робиться, те, що сказав Сергій Володимирович, він, по суті так полуоткрыто сказав. Все зрозуміло, що за цим стоїть.

Перестаньте підтанцьовувати, перестаньте танцювати перед Банковою. Конституційний Суд вже ж був на Банковій, і такого він не бачив. І не бачила Європа і весь світ, щоб припинили діяльність, паралізували шляхом заборони голові суду і судді приймати участь у здійсненні конституційного правосуддя. Я стосовно адреси, чому воно тут в'яжеться, чому воно виникло.

І друге, шановні колеги, я дуже вас просив би, те, що зараз ми робимо і обговорюємо, не в тому, що я відношусь... особе відношення до Конституційного Суду, я відношусь до Конституції, що Конституція визначає як "незалежний орган", який не допускає впливу, не допускає будь-якого впливу. А ми поставили ...(*Не чути*) і адреса. Ми кажемо, що онлайн нічого недопустимо. До речі, Сергій Володимирович, не передбачено виїзне засідання. Це обговорювалось колись. Для Конституційного Суду це не передбачено. В Європі таких теж нема випадків. Там в Угорщині була така спроба, але не...

ВЛАСЕНКО С.В. Ні, я це знаю.

НІМЧЕНКО В.І. ...році припинила діяльність, вірніше, скасували ... рішення Конституційного Суду. Це було. Але виїзне там не пройшло.

І тому, колеги, ну, давайте не будемо знущатись з конституційної юрисдикції. Вона у нас ще трошки залишилась незалежною. І якщо ми хочемо і це на сьогоднішній день похоронити чи заховати, як кажуть на Черкащині, то давайте це зробимо. Не в'яжіть. Ви подивіться, в законі написано: "Адреса юридичної особи". Все це є. Визначена адреса, до речі. Із цього починали. Ну, давайте хоч....

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

СОВГИРЯ О.В. Колеги, як хочу відповісти, що, по-перше, адреса визначена місцезнаходження Конституційного Суду, але не проведення самих засідань – це, по-перше.

По-друге, щодо проведення онлайн-засідань, це неможливо. Тому що є відкриті частини засідань Конституційного Суду, є закриті частини. І онлайн-засідання закриті, їх неможливо забезпечити в силу того, що там повинен хтось технічно забезпечувати ці засідання.

Крім того, хочу повідомити, що під час пандемії Конституційний Суд намагався прийняти рішення про перехід у відповідно онлайн-режим. Але для цього в самому Конституційному Суді не вистачило голосів, очевидно, через ті аргументи, які я вам озвучила.

І крім того, той аргумент, про який ви говорите, що є якісь там зазіхання на те, що вказується адреса, вибачте, так такі ж аргументи можна навести до Регламенту Верховної Ради, де теж визначена адреса пряма, де має засідати Верховна Рада України. І ви знаєте, у зв'язку з якою історією з'явилась ця норма в Законі "Про Регламент Верховної Ради України".

Тому все-таки я прошу підтримати цю поправку і її проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, якщо ви не проти.

СОВГИРЯ О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ще один аргумент. Навіть звичайні суди, якщо ми можемо провести таку паралель з точки зору процесу, коли ми надали їм можливість проводити судові засідання в режимі відеоконференції, і те, що існувало в них до того, це не означає, що судді знаходяться в іншому місці, тобто судді завжди знаходяться в суді. І коли ми говорили про можливість проведення засідань судових у режимі відеоконференції, то судді в суді знаходяться, а сторони можуть від'єднуватися онлайн. Це зовсім інша ситуація.

В нас немає в країні жодного такого досвіду щодо того, що колегіальний орган судовий буде знаходитися в такому комбінованому режимі: хтось в режимі онлайн, хтось в приміщенні. Тобто я тут повністю підтримую пропозицію Ольги Володимирівни для того, щоб прибрати на майбутнє...

НІМЧЕНКО В.І. Пане головуєчий ...*(Не чути)* Про що ви ведете мову сейчас?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, я вас не перебивав, я просто буду виключати мікрофон ваш. Добре?

НІМЧЕНКО В.І. Я запитав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви мене перебиваєте.

НІМЧЕНКО В.І. Вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Будь ласка, вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка. Тому я підтримую пропозиції Ольги Володимирівни щодо того, щоб прибрати на майбутнє якісь такі намагання підключити когось із суддів в режимі онлайн Конституційного Суду, просто заборонити цю можливість, передбачити це в законі, що судді можуть брати участь в засіданнях і пленарних засіданнях лише шляхом особистої присутності на них. Ми нічого нового не вигадуємо.

Сергій Власенко, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. А давайте тоді додамо заборону Управлінню державної охорони не допускати суддів або колишніх суддів до приміщення Конституційного Суду і знімемо всі питання, якщо всі такі чесні, порядні і борються за суд. Давайте так зробимо. Бо в мене просте питання: чому двох суддів Конституційного Суду не допускають? І я ще раз підкреслюю, питання про онлайн...

НІМЧЕНКО В.І. Сергій Володимирович, колишніх суддів не буває...
(Не чути)

ВЛАСЕНКО С.В. Я погоджуюся з вами.

Судді у відставці. Дякую, Василю Івановичу за уточнення. Ви праві.

Абсолютно зрозуміло, що ця норма пов'язана з сьогоднішніми або вчорашніми заявами Голови Конституційного Суду Тупицького про те, що вони можуть долучатися в онлайн-режим. Ну, що ж ми граємося в якісь ігри? Коли нам говорять, що така ситуація, ви знаєте, всі державні інституції в усіх країнах зараз у зв'язку з пандемією шукають можливість, як виходити із цієї ситуації. Всі шукають можливість. Я ще раз кажу: завтра буде пандемія, знов

закриється весь світ. І що будемо робити? Будемо один одному розповідати, що ми тут перешкоджали Туицькому з Касмініним, і тому прийняли такий закон для всієї України.

Тому я ще раз кажу: давайте напишемо, заборонити законодавчо, співробітниками УДО не допускати до приміщення Конституційного Суду... Або окремо напишемо, що судді у відставці та судді, повноваження яких припинені, мають право безперешкодно проходити в будівлю Конституційного Суду. І тоді все зніметься. І повірте, зразу ця поправка рассосётся в воздухе. Рассосётся за одну хвилину. Тому що її сенс одразу пропаде.

Тому я пропоную до цієї поправки свою додаткову поправку. І прошу її теж проголосувати. І тоді ми подивимося, хто тут за що голосує. Хто тут головує за конституційну юстицію, а хто голосує за свавілля, яке зараз відбувається в тому числі по відношенню до Конституційного Суду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю тоді на голосування поправку Ольги Володимирівни Совгирі. Після цього перейдемо до пропозиції Сергія...

СОВГИРЯ О.В. Андрію Євгеновичу, це комітетська. Я ж говорю, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ту, яку ви процитували, як комітетську...

СОВГИРЯ О.В. 639.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, у мене прохання. З точки зору логіки і здорового глузду, якщо є підпоправка до існуючої поправки, логічно проголосувати підпоправку, а потім голосувати поправку...

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЛАСЕНКО С.В. Якщо вона уже буде змінена, то тоді ми проголосуємо змінену. Якщо вона буде не змінена, якщо не пройде підпоправка, то тоді голосуємо поправку без підпоправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почув. Але ваша підпоправка, як ви зазначили, вона стосується дещо іншого щодо допущення до будівлі Конституційного Суду судів у відставці та колишніх, тому..

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, вона стосується забезпечення нормального функціонування Конституційного Суду як інституту конституційної юстиції. Я ще раз кажу, вона виникла лише тому, що я абсолютно чітко розумію природу поправки, яка запропонована. Природа: не покращити правосуддя, не забезпечити конституційну юстицію для громадян, а обмежити двох людей в можливості потрапляти на засідання Конституційного Суду, людей, яких сам Конституційний Суд визначає Головою і суддею Конституційного Суду. От і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ВЛАСЕНКО С.В. Пані Оля, була присутня на засіданні Конституційного Суду, де тодішній головуючий Сергій Головатий чітко сказав: Тупицький – суддя, Касмінін – суддя, а Тупицький ще до цього й Голова. І коли ми його перепитали: а чого їх нема на засіданні, він сказав, ой, їх фізично не допускають. Хто їх не допускає? УДО їх не допускає. Чому? Бо є незаконна вказівка з Офісу Президента.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почув.

Я ставлю на голосування ... *(Не чути)*

НІМЧЕНКО В.І. Шановний головуючий, я вибачаюсь. Я вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви виступали.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би звернути вашу увагу на частину другу статті 147, шановні колеги, Конституція України. Діяльність Конституційного Суду ґрунтується на принципах верховенства права. Чуєте? Верховенства права. Єдиний орган... судовий – це суддя, який керується верховенством права, а всі інші законом. Почитайте Конституцію. І Президент, і виконавча влада, і законодавча керується виключно законами і Конституцією. Лише суддя і Суд Конституційний – верховенством права, почитайте: незалежності, колегіальності і гласності, і обґрунтованості. Ми про що зараз ведемо мову?

В чому неправий Сергій Володимирович? Те, що мало місце, він же сказав, я не хотів про це вести мову, що не допустили Голову Конституційного Суду, не допустили суддю до виконання своїх функціональних обов'язків. Щоб цього не було, про що йде мова, ми повинні, ми Комітет правової політики, ми боїмося про це вести розмову?

Шановний пане головуючий, ви як відповідальний, і ми з вами, Комітет правової політики, ну, як можна допустити в країні таке? Чому ми... Ми ж знаємо, про що ведемо мову, чому вносяться ці зміни. Сейчас ви будете голосувати. А я вам диктую ще раз, на принципах верховенства права найдіть, хто вищий, щоб верховенство право примінять, незаконне верховенство права?

Президент – закон і Конституція. Всі інші – закон і Конституція. В межах верховенства права. Почитайте, це не я придумав, а конституціодавець. Так де ж ми? Чому ми Конституційний Суд заводимо в рамки законності, заводимо в рамки підконтрольності НАЗК... незалежності заводимо в рамки от прихоти Президента чи його бачення, чи його якихось,

бачень, що він не так сприймає? Ви розумієте, що ми сейчас робимо? Ми ліквідуємо принцип незалежності судової влади. Глава держави до цього не має ніякого відношення. І Букіккіо оце не врятує, скільки б ми не запитували. Букіккіо сказав чітко, не чіпляйтесь, не влазьте в конституційне правосуддя.

Конституційний Суд – це страж Конституції. А ми що робимо? Ми з нього робимо прораба в руках Президента, в руках Верховної Ради і НАЗК. Ви бачите, що у нас уже НАЗК...

Шановний пане головуєчий, я вас дуже поважаю, пане Андрію. Але це історичне явище, те, що ми сьогодні ведемо мову про що? Що ми статутний Закон "Про Конституційний Суд України", який в новій редакції по суті прийняти, так, ми підміняємо процедурною системою, якою є і винесено це під впливом тих змін, які заніс глава держави. І він же відкликав свій законопроект, відкликав і не вніс далі, а ми пішли далі. Спасибі.

Я вибачаюсь, може емоційно. Але, повірте, воно наболівше. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розумію.

Ставлю на голосування поправку комітетську 639, яка була зацитована Ольгою Володимирівною, статтю 37 доповнити частиною другою такого змісту: "2. Конституційний Суд проводить засідання і пленарне засідання в будівлі Конституційного Суду України, місто Київ, вулиця Жилянська, 14. Судді Конституційного Суду можуть брати участь в засіданнях і пленарних засіданнях лише шляхом особистої присутності на них. У зв'язку з цим частину другу та третю вважати частинами третьою та четвертою."

Прошу голосувати. Підтримую цю пропозицію. Прошу голосувати.

Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Демченко.

Народний депутат Дирдін.

Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін – за.

Народний депутат Макаров. Олег Анатолійович, ви з нами?

Народний депутат Маслов. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За – Павліш.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев.

СОБОЛЕВ С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Торохтій.

Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Шпенюв.

Рахуємо. 10 – за, 3 – проти, 1 – утримався. Рішення прийнято.

Сергій Володимирович Власенко, якщо у вас є пропозиція щодо комітетської поправки, будь ласка, її під стенограму.

ВЛАСЕНКО С.В. Так, пане голову.

Судді Конституційного Суду у відставці, а також звільнені з посади судді Конституційного Суду мають безперешкодне право доступу до будівлі Конституційного Суду України. Ніхто не може і не вправі перешкоджати таким суддям в такому доступі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почув. Ставлю цю пропозицію на голосування.

Народний депутат Бабій.

Народний депутат Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Вельможний.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Калаур.

КАЛАУР І.Р. Я – за. Але я б вкінці сформулював не так: перешкоджати не в доступі, а перешкоджати у здійсненні цього права. Воно більш так юридично звучить. А загалом я "за".

ВЛАСЕНКО С.В. Я думаю, що ми будемо мати можливість редакційно виправити, все одно будуть редакційні правки. Це можна буде зробити

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Костін. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За. Лише додати "судді" і там *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми голосуємо те, що запропонував Сергій Власенко.
Давайте зараз не будемо...

Народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто вас... Ви ж не голосували минулого разу.

Народний депутат Маслов. Немає.

Народний депутат Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Народний депутат Соболев.

СОБОЛЕВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Утрималася.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. За.

ПАВЛІШ П.В. Павліш – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

12 – за, проти – 0, 2 – утримались. Рішення прийнято.

Далі, будь ласка, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Ви мене бачите, чуєте, тому що в мене щось зі зв'язком?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас бачу.

_____. Чуємо.

СОВГИРЯ О.В. Добре. Колеги, я пропоную розглянути ще одну комітетську правку на сьогодні, а потім перейти вже завтра до розгляду правок народних депутатів.

Значить, комітетська правка полягає в такому. У нас є...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Номер можна, номер?

СОВГИРЯ О.В. Так-так, 1042, 1043. У нас є пропозиція від Венеційської комісії зробити градацію кількості голосів суддів, необхідних для ухвалення рішення Конституційного Суду, в залежності від того, скільки суддів Конституційного Суду є відповідно призначеними на посаду.

У нас є поправка 1042, відповідно до якої до 31 грудня 2024 року пропонується такий порядок ухвалення рішень. Якщо суддів є обраними до 15 осіб, голосують 10 суддів для прийняття рішення. Якщо 16, 17 і 18 – це дві третини. Але, оскільки 16 і 17 суддів, дві третини від їх кількості виходить неціле число, я пропоную скорегувати цей момент поправкою 1043 і визначити, що якщо суддів є 16 чи 17, то для прийняття рішення, обраних я маю на увазі, призначених, то для прийняття рішення потрібно не менше 11 суддів. Якщо суддів призначених у складі Конституційного Суду є 18, значить, не менше 12 суддів. Це рекомендація Венеційської комісії. Я прошу розглянути можливість врахування цієї правки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую.

Я не ставлю під сумнів слова Ольги Володимирівни. Але, якщо можна, уточнити пункт рекомендацій Венеційської комісії з цього приводу. Але, послухати...

СОВГИРЯ О.В. Венеційська комісія рекомендувала в процентному відношенні. Але це ще складніше. Пункт... зараз під рукою у мене немає висновку Венеційської комісії, вибачте. Я на завтрашнє засідання це підготую.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую.

Ну, ми просто сьогодні розглядаємо, але о'кей. Насправді "плавающие" кворуми...

СОВГИРЯ О.В. Ми завтра продовжимо.

ВЛАСЕНКО С.В. Завтра продовжимо що робити?

СОВГИРЯ О.В. Розглядати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, будемо завтра продовжувати.

_____. А коли у нас завтра засідання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я пропоную на четверту годину.

ВЛАСЕНКО С.В. А коли ми тоді... Якщо можна, тоді коли ми сьогодні закінчимо, пане голово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я пропоную після цієї поправки завершити.

СОВГИРЯ О.В. Це остання комітетська поправка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все менше і менше народних депутатів присутні на комітеті.

_____. Завтра кворуму не буде, я вам гарантую.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане голово, дивіться...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі підуть футбол дивитися, да?

ВЛАСЕНКО С.В. Причому... Да, о 16-й годині точно. Це ж...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Значить о 16:30 продовжимо?

ВЛАСЕНКО С.В. Що ми вирішимо за півгодини, пане голову?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ви знаєте, це пленарний тиждень, у нас є законопроекти, маємо працювати. Футбол...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я про це нічого не знаю.

ВЛАСЕНКО С.В. Повертаючись до кворуму, насправді...

СОВГИРЯ О.В. Це не кворум Сергій Володимирович, кворум – 12.

ВЛАСЕНКО С.В. Не кворум, вибачте, кількість голосів, необхідних для прийняття рішення. Так, вибачте, ви праві. Кворум 12 як був, так і залишається.

Колеги, насправді плаваюче число голосів, які необхідні для прийняття рішення – це дуже складна історія. В нас у Конституційному Суді і так достатньо висока оця планка. В нас насправді 10 голосів від 18. 10 із 18 – це більше половини списочного складу. Ми не говоримо про те, що там... Це достатньо висока планка. Ми це питання неодноразово обговорювали. Давайте у Верховній Раді поставимо, що якщо в нас у залі сидить 400 людей, то в нас кворум не... вірніше, необхідна кількість голосів не 226, а 260. Давайте поставимо так і подивимось, як воно буде працювати. А давайте в

нашому комітеті поставимо плаваючу якусь кількість голосів, яка необхідна "за". Давайте.

А чого ми тут так не хочемо робити, а хочемо робити так в Конституційному Суді, навіть якщо нам так рекомендує Венеційська комісія? Я розумію, Венеційська комісія – дисципліновані люди, вони живуть по європейських правилах, а не по наших правилах. І в них точно, коли в них був указ, я не пам'ятаю, по-моєму, Ющенко про те, щоб тоді припинити повноваження Сергія Петровича Головатого як члена Венеційської комісії, то Венеційська комісія сказала ні, це неможливо і до побачення, пане Президент, а Сергій Петрович буде залишатися в складі Венеційської комісії. І ніхто йому не перешкоджав туди заходити, в приміщення, де Scuola Grande San Giovanni, де засідає Венеційська комісія, розумієте. А ми живемо в інших реаліях. Це по-перше.

По-друге, я ще раз кажу, плаваючі кворуми, я погоджуюсь з Ольгою Володимирівною, тим більше там, де ідуть десяті, одна десята, дві десятих чи три десятих, воно виглядає трошки смішно. Одна ціла три десятих судді Конституційного Суду необхідно щоб проголосували "за", тобто, ну...

Тому я пропоную залишити як є: кворум 12, кількість голосів, яка необхідна, – 10. Це і так, повірте, ну, це велика кількість голосів, яку треба зібрати. І насправді я, чомусь мені так здається, чомусь мені так здається, що якщо, скільки там пропонують, 12 при 16? Ну, так 12 при 16 ...*(Не чути)* А?

СОВГИРЯ О.В. 11.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 11.

СОВГИРЯ О.В. 11 при 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 12 тільки при 18.

ВЛАСЕНКО С.В. Ну, 12 при 18 – у нас не буде рішень ніколи Конституційного Суду. 11 при 16, мені здається, що рішень Конституційного Суду буде на дві третини менше, але може це мета авторів поправки, я ж не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є такий ризик.

ВЛАСЕНКО С.В. Тому є пропозиція залишити 12 кворум і 10 – голоси, необхідні... Ну, просто мені здавалося, що в комітеті ми це обговорювали питання і що в нас була певна там напівконсесусна позиція або компромісна позиція з цього питання.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович Німченко, потім Ігор Павлович Фріс.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, є лише ...*(Не чути)*. По-перше, я хотів би, щоб Ольга Володимирівна почитала, про що іде мова. У Венеціанській комісії не процентне відношення, вони розводять питання легітимності і, як ви називаєте, кворуму. Вони виключають можливість неучасті суддів... неучасті суддів, які мають на це право і мають можливість. Це перше.

І друге. Не повинні змінювати конституційну норму, подивіться, конституційна норма ...*(Не чути)* і чітко виписує всі процедури, виходячи з представництва від законодавчої, виконавчої і президентської структур, хто є складовими Конституційного Суду. І з цього і виходьте. І все. Чого ми придумаємо і під кого ми думаємо? Тому я хотів, щоб до завтра, щоб ви думали і взяли ці поправки.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович Фріс, будь ласка.

ФРІС І.П. Дякую, Андрію Євгеновичу.

Ви знаєте, колеги, дійсно, ми, здається, обговорювали питання 10 суддів, які необхідні для прийняття рішення, коли ми обговорювали цей законопроект на початку. Але в мене викликає певне нерозуміння саме текст правки, яка пропонується.

Дивіться, пункт 10. До 31 грудня 24-го року частина одинадцята статті 38 цього року не застосовується. Тобто ми не застосовуємо якраз кількісний склад для прийняття рішення 10 суддів до 31 грудня 24-го року. А чому саме ця дата? Чому це визначено до 24-го? А потім, що буде, воно буде назад 10 суддів?

Опять-таки потім другий абзац коли починається, не визначено, з якої дати починається от цей от кількісний перелік у процентному співвідношенні, тобто до цього моменту, після цього моменту, з моменту набрання чинності закону рішення суду вважається ухваленим Великою палатою і далі по тексту, коли є. Тобто у нас є певний дисонанс, як з моментом набрання чинності, чому мені не зрозумілий... одних правил і зміна цих правил з 24-го року.

Ольго Володимирівно, якщо є якесь розуміння, чому воно так планується, то будь ласка?

СОВГИРЯ О.В. На жаль, автор правки відсутній на засіданні нашого комітету. Я можу припустити, що з 31 грудня 2024... Ну, можливо, 2024 рік – це закінчення повноважень Верховної Ради цього скликання. Я не берусь пояснювати, чому ...*(Не чути)*

ФРІС І.П. Получається, що ми для себе щось робимо... Яюсь воно не лягає, мені здається. Я би теж залишив десь на 10 і не входив у такі глибокі речі. Це моя думка опять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я тут згоден з тим, що це питання нами вже попередньо обговорювалося, коли ми готували цей законопроект до повторного першого читання. Правильно я пам'ятаю, колеги?

ФРІС І.П. Є хоч одна людина, яка підтримує цю правку.

ВЛАСЕНКО С.В. У нас був консенсус з цього питання, пане голово, абсолютно, що 10-12 ми залишаємо. 12-10, вірніше.

_____. Чого ми витрачаємо час зараз?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тоді, якщо є хтось, хто підтримує правки 1042 і 1043, так я розумію, Ольга Володимирівна? На заміну ви пропонували. Ми вас не чуємо.

СОВГИРЯ. О.В. Вони йдуть разом. Просто якщо ми не приймаємо 1043, то тоді 1042 теж втрачає як би сенс.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Шановні колеги, чи є хтось, хто підтримує необхідність підвищення кількості суддів для ...*(Не чути)* Не чую.

Ну, тоді, я думаю, що тоді це означає, що можна вважати ці поправки відхиленими.

Ольга Володимирівна... А, ви є. А то я просто, ви тут мігруєте всі, шановні колеги, по екрану, тому мені складно слідкувати за...

СОВГИРЯ. О.В. Колеги, в мене просто пропадав щось постійно зв'язок.

Ну, тоді, власне кажучи, це були всі поправки, які я хотіла обговорити як комітетські, а завтра тоді пропоную депутатські поправки народних

депутатів, які не враховані чи частково враховані, чи відхилені, обговорити, продовжити наше засідання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, Ольга Володимирівна.

Ми продовжимо завтра... ми не продовжимо, я з вашого дозволу, оголошую засідання комітету закритим.

ВЛАСЕНКО С.В. Перерву! Перерву, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми перший законопроект маємо завтра в залі голосувати.

ВЛАСЕНКО С.В. А яка різниця? Дивіться, по першому законопроекту в нас прийнято рішення, нема жодних проблем. Оголосіть перерву, щоб ви завтра не збирали підписи на нове засідання, оголосіть перерву в засіданні. Ми розглядаємо питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не зможемо завтра проголосувати, тому що не завершено засідання комітету. Ми можемо сьогодні завершити засідання комітету, а на завтра...

ВЛАСЕНКО С.В. Ні, дивіться, пане голову, нам не треба завершення засідання комітету, нам треба прийняття рішення. Ми прийняли рішення по першому законопроекту підтримати альтернативний. Є рішення комітету...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми прийняли ряд рішень по другому.

ВЛАСЕНКО С.В. А, тобто ви думаєте, що ви не зможете дати виписку з протоколу, я зрозумів, що ви хочете. Так, о'кей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По великих проектах це... *(Не чути)*

Тому, шановні колеги, я оголошую засідання комітету закритим. На завтра я буду пропонувати на... давайте так: 15:30 чи 16-а. Як ви? Давайте 15:30, на завтра. Я зараз...

ВЛАСЕНКО С.В. Єдине що, з вашого дозволу, пане голову, завтра четвер, 15:30, збирається делегація перед від'їздом в Парламентську асамблею Ради Європи. Це не означає, що я не зможу включитися, я просто про це інформую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Ми ж не можемо...

ВЛАСЕНКО С.В. О'кей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для народних депутатів є дійсно дуже важливі ситуації. Тому я сьогодні направляю вам всім пропозицію, питання порядку денного буде одне, тобто законопроект про конституційну процедуру (друге читання). І продовжимо завтра роботу над цим законопроектом.

СОВГИРЯ О.В. Дякую, колеги. До зустрічі завтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, да, до зустрічі завтра.